

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΝΕΑΣ ΝΟΤΙΑΣ ΟΥΑΛΙΑΣ
UNITY IN PHILIA

12ο Διεθνές Θερινό Πανεπιστήμιο
«ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΜΜΕ»

*Η Ελληνική Γλώσσα στην Αυστραλία:
Από τη μνήμη στο μέλλον*

Σίδνεϊ, 6-11 Σεπτεμβρίου 2026
Campus of University of New South Wales

Σχολή Επιστημών Αγωγής,
Παιδαγωγικό Τμήμα Νηπιαγωγών
Εργαστήριο Μελέτης Κοινωνικών Θεμάτων, ΜΜΕ & Εκπαίδευσης
Κέντρο Επιμόρφωσης και Διά Βίου Μάθησης
Πανεπιστημίου Ιωαννίνων
Πρόγραμμα Ελληνικών Σπουδών
Πανεπιστημίου της Νέας Νότιας Ουαλίας
Unity in Philia

*Υπό την αιγίδα της Α.Ε. του Προέδρου της Δημοκρατίας
Κυρίου Κωνσταντίνου Αν. Τασούλα*

*Με τη στήριξη της Γενικής Γραμματείας
Απόδημου Ελληνισμού & Δημόσιας Διπλωματίας
Υπουργείου Εξωτερικών*

Με τη συμμετοχή:

-Foundation for Hellenic Studies UNSW

-AHEPA Sydney & NSW

-International Society of Friends of Nikos Kazantzakis, Sydney Branch

-πλειάδα ομογενειακών οργανώσεων και φορέων

-Ελληνική Εταιρία Εφαρμοσμένης Γλωσσολογίας (GALA)

-Southern California Library, Δίκτυο «Πατρίδα μας η Γλώσσα»

-The University of Chicago, Center for Hellenic Studies

-Study in Greece

-Συλλόγου Ελληνοαυστραλών Εκπαιδευτικών/ Australian Hellenic Educators Association

**ΠΕΡΙΑΗΨΕΙΣ
ΧΑΙΡΕΤΙΣΜΩΝ/ΕΝΑΡΚΤΗΡΙΩΝ ΟΜΙΛΙΩΝ**

Προκόπιος Παυλόπουλος

π. Πρόεδρος της Ελληνικής Δημοκρατίας

Τακτικό Μέλος Ακαδημίας Αθηνών

Ομότιμος Καθηγητής Νομικής Σχολής

Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών

Η Ελληνική Γλώσσα και το Έθνος των Ελλήνων.

Κατά την επικρατέστερη -αλλά και εθνολογικώς επαρκώς τεκμηριωμένη- άποψη, η γλώσσα είναι εκείνη η οποία αποτελεί, τουλάχιστον κατά κανόνα, το «όχημα» εξελικτικής δημιουργίας ενός Έθνους. Επομένως η Ελληνική Γλώσσα -η οποία γράφεται και ομιλείται ουσιαστικώς αδιαλείπτως πάνω από τρεις χιλιετίες, προνόμιο που ουδεμία άλλη γλώσσα στην ιστορία της Ανθρωπότητας μπορεί να διεκδικήσει- είναι εκείνη, η οποία υπήρξε το «όχημα» της εξελικτικής δημιουργίας του Ελληνικού Έθνους. Επέκεινα δε και του Ελληνικού Πολιτισμού, μιας και η πορεία του είναι απολύτως παράλληλη με εκείνη του Ελληνικού Έθνους. Ίσως δε ένας μεγάλος ποιητής μπορεί να εκφράσει πληρέστερα αυτή την μεγάλη αλήθεια από πολλούς ιστορικούς. Τούτο αναδεικνύεται, με μοναδικό τρόπο, μέσα από τους στίχους -πραγματικό ιωνικό κιονόκρονο όχι μόνον της Ελληνικής αλλά και της Παγκόσμιας Ποίησης- του Οδυσσέα Ελύτη, στο «Άξιον Εστί» (Τα Πάθη, Ψαλμός Β')

«Τη γλώσσα μου έδωσαν ελληνική

το σπίτι φτωχικό στις αμμουδιές του Ομήρου.

Μονάχη έγνοια η γλώσσα μου στις αμμουδιές του Ομήρου.»

Άννα Μπατιστάτου

Πρύτανης Πανεπιστημίου Ιωαννίνων

Καθηγήτρια Τμήματος Ιατρικής Σχολής Επιστημών Υγείας

Η γλώσσα, η μνήμη και τα τεκμήρια: η ψηφιακή συλλογή «ΗΠΕΙΡΟΜΝΗΜΩΝ»

και οι αρχαιακές συλλογές της Βιβλιοθήκης του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων.

Η εισήγηση εξετάζει τον ρόλο των πανεπιστημιακών βιβλιοθηκών ως θεσμών διατήρησης της ιστορικής μνήμης και της πολιτισμικής συνέχειας, με επίκεντρο τις αρχαιακές και σπάνιες συλλογές της Βιβλιοθήκης του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων και την Ψηφιακή Συλλογή «ΗΠΕΙΡΟΜΝΗΜΩΝ». Μέσα από χειρόγραφα, σπάνιες εκδόσεις, εφημερίδες, περιοδικά και αρχεία προσώπων και οικογενειών, αναδεικνύεται η συμβολή των βιβλιοθηκών στη διάσωση τεκμηρίων που συνδέονται με την ιστορία της Ηπείρου, τον ελληνισμό της διασποράς και την ελληνική γλώσσα ως φορέα συλλογικής μνήμης και πολιτισμού.

Ως ενδεικτικό παράδειγμα παρουσιάζεται η περίπτωση της Αικατερίνης Πλέσσου, η οποία ήταν κόρη της Βασιλικής Πλέσσου και σύζυγος του διοικητή της βρετανικής φρουράς της Αυστραλίας Henry James Crummer και θεωρείται από τις πρώτες Ελληνίδες που εγκαταστάθηκαν στην Αυστραλία. Η ιστορία της ανασυντίθεται μέσα από αρχαιακά ίχνη και ψηφιακά τεκμήρια, αναδεικνύοντας τη σημασία της διάσωσης επιμέρους ανθρώπινων ιστοριών απέναντι στη λήθη, αλλά και τη συμβολή των βιβλιοθηκών στη διατήρηση της ιστορικής μνήμης του ελληνισμού.

Η ανακοίνωση προσεγγίζει τη βιβλιοθήκη όχι μόνον ως χώρο φύλαξης και τεκμηρίωσης, αλλά και ως δυναμικό πεδίο σύνδεσης του παρελθόντος με το παρόν και το μέλλον, μέσα από τις δυνατότητες που προσφέρουν οι συλλογές για τη διατήρηση, ανάδειξη και ανανέωση της γλωσσικής και πολιτισμικής κληρονομιάς.

Χριστόφορος Χαραλαμπίδης

Τακτικό Μέλος Ακαδημίας Αθηνών

Ομότιμος Καθηγητής Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών

Λεξιμογραφία και διδακτική της νεοελληνικής γλώσσας. Η αυστραλιανή εμπειρία.

Κεντρικό θέμα της εισήγησης είναι η αποτελεσματικότερη διδασκαλία της Νεοελληνικής ως φυσικής, δεύτερης και ξένης γλώσσας με βάση τα πορίσματα της σύγχρονης λεξιμογραφίας, όπως αποτυπώνονται στο *Χρηστικό Λεξικό της Νεοελληνικής Γλώσσας* της Ακαδημίας Αθηνών. Επανεξετάζεται η έννοια του «σωστού» και του «λάθους» στη γλώσσα καθώς αναπαράγονται κανόνες που έρχονται σε πλήρη αντίθεση με την πραγματική χρήση της γλώσσας.

Στο δεύτερο μέρος της εισήγησης ο εισηγητής εκθέτει τις εμπειρίες του από τις τρεις επισκέψεις του στην Αυστραλία κατά το χρονικό διάστημα των τελευταίων σαράντα χρόνων, επικεντρώνοντας το ενδιαφέρον του στις σημερινές προκλήσεις για τη διατήρηση της γλώσσας ως φορέα ταυτότητας και πολιτισμού σε μια Ήπειρο που έδειξε στην πράξη εδώ και πολλές δεκαετίες τι σημαίνει όχι ανοχή, αλλά κατανόηση και ενθάρρυνση του πολυπολιτισμού και της πολυγλωσσίας. Ιδιαίτερη αναφορά γίνεται στο έργο και την προσωπικότητα του Γιώργου Καναράκη (1936-2025), καθηγητή του Πανεπιστημίου Charles Sturt, ιδίως σε ό,τι αφορά τα διδάγματα που απορρέουν από το μνημειώδες έργο του *The Legacy of the Greek Language* (2017).

Chrysoula Kourkounti

Maliotis Cultural Center

Μαλιώτσιο Πολιτιστικό Κέντρο: Διεθνοποίηση, όραμα και πράξη.

Η εισήγηση παρουσιάζει τον ρόλο του Μαλιωτίσιου Πολιτιστικού Κέντρου ως δυναμικού φορέα πολιτιστικής εξωστρέφειας και διεθνούς ακαδημαϊκής συνεργασίας. Μέσα από συνέδρια, πολιτιστικές δράσεις, επιστημονικά συμπόσια και στρατηγικές συνεργασίες με σημαντικούς οργανισμούς στην Ελλάδα, την Ευρώπη και την Αμερική, το Κέντρο συμβάλλει ουσιαστικά στην προώθηση της ελληνικής γλώσσας, του πολιτισμού και των ελληνικών σπουδών στο διεθνές περιβάλλον.

Ιδιαίτερη αναφορά γίνεται στις συνεργασίες με το Μουσείο Μπενάκη, το Ίδρυμα Μείζονος Ελληνισμού, τη Γεννάδειο Βιβλιοθήκη, το Center for Hellenic Studies του Harvard

University και το Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων σε συνεργασία με την Καθηγήτρια Νικολέττα Τσιτσανούδη-Μαλλίδη, Κοσμήτορα Σχολής Επιστημών Αγωγής.
Η εισήγηση αναδεικνύει το Μαλιώτειο Πολιτιστικό Κέντρο ως έναν σύγχρονο διεθνή κόμβο πολιτισμού και διαλόγου, ο οποίος ενώνει την Ομογένεια με τον παγκόσμιο ελληνισμό και προβάλλει δημιουργικά την ελληνική πολιτιστική κληρονομιά στον σύγχρονο κόσμο.

Νικολέττα Τσιτσανούδη Μαλλίδη
Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων
Διεθνές Θερινό Πανεπιστήμιο
«Ελληνική Γλώσσα, Πολιτισμός και ΜΜΕ»

Η διάδοση της ελληνικής γλώσσας μέσα από τον θεσμό του Διεθνούς Θερινού Πανεπιστημίου «Ελληνική Γλώσσα, Πολιτισμός και ΜΜΕ».

Η ομιλία προσεγγίζει το Διεθνές Θερινό Πανεπιστήμιο «Ελληνική Γλώσσα, Πολιτισμός και ΜΜΕ» ως ένα δυναμικό πεδίο γλωσσικής πολιτικής, παιδαγωγικής πράξης και πολιτισμικής διαμεσολάβησης στον χώρο της ελληνικής διασποράς. Με σημείο αναφοράς το 12ο Διεθνές Θερινό Πανεπιστήμιο στο Σίδνεϊ, η εισήγηση εστιάζει στη θέση της ελληνικής γλώσσας στην Αυστραλία, εξετάζοντάς την διαχρονικά: από τη γλωσσική μνήμη των πρώτων μεταναστευτικών γενεών έως τις σύγχρονες προκλήσεις της διαγενεακής μετάδοσης και της βιωσιμότητας της γλώσσας. Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στον ρόλο της ελληνόγλωσσης εκπαίδευσης, των κοινοτικών και εκκλησιαστικών θεσμών, καθώς και των ομογενειακών μέσων ενημέρωσης ως φορέων γλωσσικής αναπαραγωγής και ιδεολογίας. Παράλληλα, αναλύονται καινοτόμες γλωσσοδιδασκτικές προσεγγίσεις, η αξιοποίηση της ψηφιακής τεχνολογίας και τα υβριδικά μαθησιακά περιβάλλοντα, στο πλαίσιο της εφαρμοσμένης γλωσσολογίας και της εκπαίδευσης στη διασπορά. Το Διεθνές Θερινό Πανεπιστήμιο αναδεικνύεται ως ένα «καινούμενο εργαστήριο» επιστημονικού διαλόγου και συνεργασιών, όπου πανεπιστήμια, κοινότητες και θεσμοί συνδιαμορφώνουν στρατηγικές για το μέλλον της ελληνικής γλώσσας σε πολυγλωσσικά και πολυπολιτισμικά περιβάλλοντα.

ΠΕΡΙΛΗΨΕΙΣ
ΕΙΣΗΓΗΣΕΩΝ, ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΩΝ & ΔΡΑΣΕΩΝ
(με αλφαβητική σειρά)

Βασίλης Αδραχτάς
Πανεπιστήμιο Νέας Νότιας Ουαλίας

Πέρα από τη γλωσσική φθορά: Η επιβίωση διαλεκτικών μορφών της Ελληνικής στους Αντίποδες μέσα από τρεις μελέτες περίπτωσης.

Το εξηγητικό και ερμηνευτικό σχήμα της “γλωσσικής φθοράς” είναι ίσως το πιο διαδεδομένο μοντέλο κοινωνικής και πολιτισμικής ανάλυσης των μεταναστευτικών κοινοτικών γλωσσών. Τόσο διαδεδομένο, μάλιστα, που πολλές φορές κρύβει όψεις της γλωσσικής φαινομενολογίας των εθνο-μειονοτικών ομάδων που κινούνται στην ακριβώς αντίθετη, υπό μία έννοια, κατεύθυνση απ’ ό,τι δηλώνει ο όρος “γλωσσική φθορά”. Πιο συγκεκριμένα, στην Αυστραλία δεν είναι ασυνήθιστο να συναντά κανείς χρήστες (κυρίως 2ης γενιάς) της Ελληνικής που διασώζουν στο λεξιλόγιο, τη σύνταξη και την προφορά τους μορφές τοπικών διαλέκτων της Ελληνικής, έτσι όπως την ομιλούσαν οι γονείς ή η ευρύτερη οικογένειά τους στην επαρχία πριν επικρατήσει το φαινόμενο της αστυφιλίας. Με αφορμή αυτήν την αναντίλεκτη πραγματικότητα, η εισήγησή μου θα προβληματοποιήσει το μοντέλο της “γλωσσικής φθοράς” παρουσιάζοντας μέσα από τρεις μελέτες περίπτωσης την πραγματικότητα της “γλωσσικής επιβίωσης” στο Σίδνεϊ της Αυστραλίας.

Αστραία – Απολλωνία Αναστασάκη
Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών
Ευρυνόμη Γαβρά
Κέντρο Διδασκαλίας Αρχαίας Ελληνικής Μυθολογίας, Φιλοσοφίας και Γλώσσας
Ραδάμανθους Αναστασάκης
Πανεπιστήμιο Αιγαίου
Κέντρο Διδασκαλίας Αρχαίας Ελληνικής Μυθολογίας, Φιλοσοφίας και Γλώσσας
Η μυστηριακή διάσταση της Ελληνικής γλώσσας: Ο Λόγος ως μύηση.

Η εισήγηση εξετάζει την ελληνική γλώσσα όχι απλώς ως μέσο επικοινωνίας, αλλά ως φορέα αποκαλύψεως της αλήθειας και ως όργανο γνωσιολογικής και πνευματικής αναβάσεως. Βασισμένη σε κείμενα από τον Όμηρο, την ελληνική φιλοσοφία, την αρχαία τραγωδία και την ορφική παράδοση, η παρουσίαση αναδεικνύει τη λειτουργία της φωνής και του λόγου ως θεοκίνητης δύναμης, ικανής να συνδέει τον άνθρωπο με τον νοητό κόσμο. Στο πλαίσιο αυτό, η ελληνική γλώσσα προσεγγίζεται ως θεουργικό μέσο, μέσω του οποίου η ψυχή δύναται να ανακαλέσει την αρχέγονη γνώση (ανάμνηση των ιδεών). Η εκφορά του λόγου μετατρέπεται σε διαδικασία εσωτερικής αφύπνισης, σε κίνηση από το φαινόμενο προς την ουσία και από την πλάνη προς τη γνώση του όντος. Παράλληλα, αναλύεται η χρήση του λόγου ως πράξη εσωτερικής μεταμόρφωσης, που υπερβαίνει την απλή επικοινωνιακή λειτουργία και συνιστά συμμετοχή στην κοσμική τάξη του Λόγου. Η μύηση στον λόγο νοείται ως σταδιακή μετάβαση από την ασυνείδητη χρήση της γλώσσας σε μια συνειδητή και ενοποιημένη λειτουργία, όπου ο λόγος καθίσταται μέσο αυτογνωσίας και πνευματικής ολοκλήρωσης.

Varvara Athanasiou – Ioannou
Food for Thought Network
*Language, identity and belonging: Reflections on women's experiences
from the Food For Thought Network Inc.*

“Language, Identity and Belonging” reflects on the evolving experiences of women within the Food for Thought Network Inc. Founded 25 years ago, as a Not for Profit organisation with no funding FFTN emerged when many professional women of Greek heritage, shaped by assimilation were hesitant to visibly embrace their identity. With no established networks to support or represent them, FFTN filled a critical gap. Its deliberately neutral name avoided overt cultural positioning, enabling wider engagement without alienation. Over time, through dialogue, connection, and shared experiences, women gradually reconnected with aspects of identity, including language, on their own terms. This talk traces that transformation into a confident, global community grounded in belonging and voice.

Κώστας Βερτζάγιας
Foundation for Hellenic Studies UNSW
*Η αμφίδρομη αλληλεγγύη μητροπολιτικού και απόδημου Ελληνισμού
ως μοντέλο για την προαγωγή των ελληνικών σπουδών στην Αυστραλία.*

Η Ελλάδα και ο Ελληνισμός της διασποράς αντιμετωπίζουν σοβαρό υπαρκτικό πρόβλημα. Τρεις είναι οι αιτίες: 1) Το δημογραφικό στην Ελλάδα με την αποχώρηση προς το εξωτερικό του καλύτερου επιστημονικού δυναμικού (brain drain) και την υπογεννητικότητα να οδηγούν με μαθηματική ακρίβεια στη συρρίκνωση των Ελλήνων. Παράλληλα, η αφομοίωση των Ελλήνων της διασποράς μετά από 2-3 γενιές καταλήγει στο ίδιο αποτέλεσμα. 2) Οι απειλές

από τη γείτονα χώρα, η οποία συνεχώς μεγαλώνει σε πληθυσμό, οικονομική ευρωστία και στρατιωτική δύναμη. 3) Οι ραγδαίες αλλαγές που προκύπτουν από την παγκοσμιοποίηση και την τεχνητή νοημοσύνη απειλούν την ελληνική γλώσσα και ταυτότητα. Γίνεται κατανοητό, επομένως, ότι η Ελλάδα και ο απόδημος Ελληνισμός χρειάζονται επειγόντως να χαράξουν από κοινού αποτελεσματικές πολιτικές για να αντιμετωπίσουν αυτές τις ιστορικές και πρωτοφανείς προκλήσεις. Υπ' αυτήν την έννοια, η αμφίδρομη αλληλεγγύη είναι η μόνη οδός που μπορεί να εξασφαλίσει τις απαραίτητες σωτήριες λύσεις.

Κατερίνα Βέτσινα

Εκπαιδευτικό Ινστιτούτο Κοινοτικών Γλωσσών Πανεπιστημίου Σίδνεϊ (SICLE)

Η διατήρηση και διάδοση της ελληνικής γλώσσας: η περίπτωση του Εκπαιδευτικού Ινστιτούτου Κοινοτικών Γλωσσών του Σίδνεϊ (SICLE) στο Πανεπιστήμιο του Σίδνεϊ.

Το Ινστιτούτο διαθέτει εξειδικευμένα στελέχη για ένα ευρύ φάσμα γλωσσών, τα οποία υποστηρίζουν συστηματικά τη διδασκαλία μέσω ανάπτυξης εκπαιδευτικού υλικού, παροχής στοχευμένης επαγγελματικής επιμόρφωσης εκπαιδευτικών και ενίσχυσης της διδακτικής πρακτικής. Ιδιαίτερα σημαντική υπήρξε η συμβολή τους στη δημιουργία της πλατφόρμας Open Language Portal (<http://openlanguage.org>), η οποία προσφέρει πλούσιο και παιδαγωγικά τεκμηριωμένο υλικό. Κατά τη διάρκεια της πανδημίας COVID-19, το SICLE υποστήριξε αποτελεσματικά τη μετάβαση στη διαδικτυακή εκπαίδευση μέσω ειτεταμένων επιμορφωτικών δράσεων. Παράλληλα, έχει αναπτύξει ισχυρά δίκτυα εκπαιδευτικών σε πολιτειακό, εθνικό και διεθνές επίπεδο. Βασικός στόχος παραμένει η διατήρηση και διάδοση της ελληνικής γλώσσας, με την υποστήριξη της κυβέρνησης της New South Wales και σύμφωνα με τις προδιαγραφές του Υπουργείου Παιδείας της NNO.

Joseph Lo Bianco

University of Melbourne

Greek language revitalisation in Australia: Is the Pharos Alliance a method for reversing language shift?

Languages can be globally endangered in two main ways, either through rupture or through attrition. Global endangerment refers to when Indigenous languages spoken only in their unique ancestral lands and environments cede social space and expressive range to a replacing dominant language, and their intergenerational transmission is stifled. Languages endangered locally, however, are those with multiple sites of expression, usually a homeland and one or more diasporic settings in which they function as a language of minority identity. Greek in Australia, the language of community migration and new settlement, is, by every available measure, locally endangered but globally vibrant. The migrant generations have aged and Greek has, in common with all other languages brought to Australia through mass migration but not replenished continually, retreated to the homes of grandparents as the community's bilingualism, and for many English monolingualism becomes entrenched. This presentation describes the Pharos Initiative, its foundation in sociolinguistic theory of language vitality and the revitalisation experience of diverse similarly placed languages around the world. Pharos is a community-based volunteer network seeking to combine family language planning, educational practice and society-wide intervention to stem the decline of Greek in Australia and foster its increased home, school and community use.

Billy Cotsis

Writer, documentary filmmaker, economic development specialist

Greek language and culture: Resilience around the world? An Australian perspective.

Billy Cotsis has travelled to more than 100 countries in search of diverse Greek communities that have flourished since the 19th century. Having distanced himself from his own Greek culture and language during his high school years, he came to realise at university that the use of Greek opens a doorway to our past, present, and future. Viewing the Greek language as a passport to the global community, he embraced the very culture he had once tried to reject as a teenager. Slowly but steadily, he came to understand and embrace his own Hellenism, rediscovering his passion for the language, contributing to his local community, while simultaneously learning from Greeks of the diaspora around the world. This presentation draws on insights and stories from some of the places he has personally visited, exploring how language is intertwined with Greek identity in these communities, as well as how language serves as a vital means for the preservation of Hellenism in Australia.

Ken Cruickshank

Sydney Institute for Community Languages Education, University of Sydney

The future provision and uptake of Greek language in Australia.

The story of Greek language study is one of survival into the 2nd and 3rd generation. We know that this is helped by the high-quality teaching of Greek. The problem is that pathway set up in the 1980s and 1990s is in danger of disappearing. Uptake and provision in mainstream schools and at university are declining and there is lack support for Greek community languages schools. This presentation looks at the evidence of the teaching of Greek and provides some practical suggestions on the role that the community can address the issues. The implication for governments is that they need to see the study of Greek as connected across ages: early childhood, primary, secondary and tertiary levels, and adults; but also, across sectors: government, non-government and community languages schools. In this way, policy and programs can build on community strengths, resources and needs.

Αναστασία Γιαννίκου

Άννα Δούβαλη

Αθηνά Βούρβου

Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων

Γέφυρες γλώσσας και πολιτισμού: Πρόγραμμα εκμάθησης ελληνικής γλώσσας του Κέντρου Διδασκαλίας Ελληνικής Γλώσσας και Πολιτισμού του ΔΙ.Κ.Ε.Π.Π.Ε.Ε. «Στάυρος Νιάρχος» του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων σε συνεργασία με το Macquarie Greek Studies Foundation. Προοπτικές διεθνούς ακαδημαϊκής συνεργασίας.

Η εισήγηση παρουσιάζει την υλοποίηση του Εντατικού Προγράμματος Εκμάθησης Ελληνικής Γλώσσας του Κέντρου Διδασκαλίας Ελληνικής Γλώσσας και Πολιτισμού (ΚΕ.Δ.Ε.Γ.ΠΟ.) του ΔΙ.Κ.Ε.Π.Π.Ε.Ε. «Στάυρος Νιάρχος» του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων, σε συνεργασία με το Macquarie Greek Studies Foundation. Το πρόγραμμα συνδύασε τη συστηματική διδασκαλία της ελληνικής ως ξένης/δεύτερης γλώσσας με δραστηριότητες πολιτισμικής εμβάθυνσης, καλύπτοντας θέματα ιστορίας, παράδοσης και τέχνης, με έμφαση τόσο στη γλωσσική κατάρτιση όσο και στην κατανόηση του σύγχρονου ελληνικού πολιτισμικού πλαισίου. Η εισήγηση εστιάζει στις μεθοδολογικές προσεγγίσεις, στην αξιολόγηση της γλωσσικής προόδου και στις προκλήσεις διεθνούς εκπαιδευτικής συνεργασίας, υπογραμμίζοντας τη συμβολή τέτοιων προγραμμάτων στη διατήρηση και προώθηση της ελληνόγλωσσας εκπαίδευσης στην Αυστραλία.

Μαρία Δασκολιά

Εβελίνα Αραβανή

Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών

Με στόχο και μέσο την καλλιέργεια ενός δημιουργικού ποιητικού λόγου για το περιβάλλον. Μια διεπιστημονική προσέγγιση στο πλαίσιο της παιδαγωγικής των πολλαπλών γραμματισμών.

Παρουσιάζεται μια διεπιστημονική εκπαιδευτική παρέμβαση, που σχεδιάστηκε από το Εργαστήριο Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης του ΕΚΠΑ και υλοποιήθηκε σε τρία ελληνικά σχολεία, με στόχο τη διερεύνηση της παιδαγωγικής δυναμικής από τη σύζευξη περιβαλλοντικής εκπαίδευσης, λογοτεχνικής παιδείας και δημιουργικής γραφής. Βασισμένη στη Θεωρία των Πολλαπλών Γραμματισμών των Core & Kalantzis (2020, 2024) και στα Νέα Προγράμματα Σπουδών για το μάθημα της Λογοτεχνίας και τις σχολικές δραστηριότητες Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης σε Γυμνάσιο και Λύκειο, επιδιώχθηκε η καλλιέργεια προσωπικής σκέψης και έκφρασης των μαθητών/μαθητριών για το περιβάλλον μέσω slam ποιητικής γραφής. Από τους 190 μαθητές/μαθήτριες που συμμετείχαν σε ποικίλες εκπαιδευτικές δραστηριότητες (περιβαλλοντική ευαισθητοποίηση και έρευνα στο πεδίο, οικοκριτική ανάλυση λογοτεχνικών κειμένων, ασκήσεις δημιουργικής γραφής, κ.ά.), 86 δημιούργησαν τα δικά τους πρωτότυπα slam ποιήματα και τα παρουσίασαν σε ενδοσχολικούς διαγωνισμούς. Η έρευνα, μέσω συμμετοχικής παρατήρησης, εστιασμένων συζητήσεων και ανάλυσης των ποιημάτων, ανέδειξε συνειδητή χρήση ρητορικών μέσων στη γλώσσα, ανάπτυξη της προσωπικής φωνής και ενδυνάμωση της περιβαλλοντικής συνείδησης μαθητών/μαθητριών. Τα ευρήματα επιβεβαιώνουν ότι η σύνδεση περιβαλλοντικής εκπαίδευσης, λογοτεχνικής παιδείας και δημιουργικής γραφής, μέσα από και με στόχο την ανάπτυξη ενός προσωπικού ποιητικού λόγου για το περιβάλλον, συνιστά καινοτόμο διδακτική προσέγγιση στην καλλιέργεια της ελληνικής γλώσσας.

Μαρία Δεναζά

Ανταποκρίτρια στη Γαλλία για ελληνικά και κυπριακά ΜΜΕ

Η τεχνητή νοημοσύνη και ο κίνδυνος ενίσχυσης του αναλφαβητισμού.

Η τεχνητή νοημοσύνη, αν και επαναστατική στο χώρο της εκπαίδευσης και της πληροφόρησης, μπορεί παράλληλα να ενισχύει τον αναλφαβητισμό. Εκατοντάδες άνθρωποι στον κόσμο έχουν σταματήσει να γράφουν μόνοι τους. Αντί να συντάσσουν ένα κείμενο, να οργανώνουν τις σκέψεις τους ή να διατυπώνουν επιχειρήματα, απλώς κάνουν χρήση του ChatGpt ή άλλων εργαλείων τεχνητής νοημοσύνης και παίρνουν έτοιμο το αποτέλεσμα. Το ίδιο συμβαίνει και με την ανάγνωση. Αντί να διαβάζουν προσεκτικά ένα άρθρο ή βιβλίο, ζητούν περιλήψεις από την τεχνητή νοημοσύνη. Η συνεχής χρήση εφαρμογών που γράφουν κείμενα αυτόματα, διορθώνουν ορθογραφικά λάθη ή παρέχουν έτοιμες απαντήσεις μειώνει την ανάγκη των χρηστών να αναπτύξουν ή να συντηρήσουν βασικές δεξιότητες ανάγνωσης και γραφής. Ιδιαίτερα σε παιδιά και νέους, η υπερβολική εξάρτηση από φωνητικές εντολές, μεταφράσεις και ψηφιακούς βοηθούς μπορεί να περιορίσει την ικανότητα κριτικής ανάγνωσης και δημιουργικής γραφής.

Παναγιώτης Διαμάντης

Αυστραλιανό Ινστιτούτο Μελετών Ολοκαυτώματος και Γενοκτονιών (AIHGS)

Αξιοποιώντας την ιστορία των ελληνο-αυστραλιανών σχέσεων ως αφορμή και δυνατότητα για τη διδασκαλία της Ελληνικής.

Πλησιάζοντας την επέτειο των 200 χρόνων της ελληνικής παρουσίας στην Αυστραλία, είναι ευκαιρία να εξετάσουμε την ενσωμάτωση της ελληνο-αυστραλιανής ιστορίας στα προγράμματα διδασκαλίας ελληνικής γλώσσας και πολιτισμού στους Αντίποδες. Ιστορικά

γεγονότα όπως η Εθνική Παλιγγενεσία του 1821 από τις πρώτες ημέρες της ελληνικής παιδείας στην Αυστραλία αποτελεί κομμάτι της διδακτέας ύλης. Λογικό είναι επομένως να διδάσκετε και το γεγονός ότι οι πρώτοι Έλληνες της Αυστραλίας ήταν κι αυτά παλικάρια του Απελευθερωτικού Αγώνα. Το γεγονός ότι η πρώτες Ελληνίδες μετανάστριες – η Αικατερίνη Crummer, το γένος Πλέσσα, και η πρωτότοκη κόρη της - πέρασαν και αυτές από τις αιματηρές θυσίες του 1821. Οι Αυστραλιανές αρχές απαιτούν τη διδασκαλία της αποβάσεως του Σώματος Στρατού Αυστραλίας και Νέας Ζηλανδίας – γνωστό από τα αρχικά του στα αγγλικά, ANZAC – στη Θρακική Χερσόνησο. Αυτή έχει περάσει στην αυστραλιανή κοινωνία με την ονομασία Καλλίπολη – Gallipoli. Στα πλαίσια αυτής της ύλης, οι εκπαιδευτικοί πλέον διδάσκουν για τους ρόλους της Λήμνου, της Μακεδονίας, της Κρήτης και αλλού. Με βάση τα υπάρχοντα πλαίσια στην αυστραλιανή εκπαίδευση μπορούν οι εκπαιδευτικοί ελληνικής γλώσσας και πολιτισμού να εμπλουτίσουν τη μάθηση για τους μαθητές τους. Να βοηθήσουν τους μαθητές τους να καταλάβουν ότι η εκμάθηση των ελληνικών αποτελεί συνδυασμό κριτικής για τους ίδιους.

Αγγελική Ευθυμίου
Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης

Μεταξύ θεωρίας και πεποιθήσεων: Σύγχρονες προσεγγίσεις στη διδασκαλία του λεξιλογίου και οι αντιλήψεις των υποψήφιων εκπαιδευτικών.

Σκοπός της εισήγησης αυτής είναι να συμβάλει στην κατανόηση των αντιλήψεων των μελλοντικών εκπαιδευτικών όσον αφορά το λεξιλόγιο και τη διδασκαλία του. Εξετάζονται ζητήματα που αφορούν τη σύνδεση των γλωσσολογικών πορισμάτων με την εκπαίδευση, με ιδιαίτερη έμφαση στις πτυχές της λεξικής γνώσης, τη ρητή διδασκαλία, τη σχέση του λεξιλογίου με άλλους γλωσσικούς τομείς, τους διδακτικούς στόχους και την καλλιέργεια στρατηγικών μάθησης. Η εισήγησή μας βασίζεται σε δεδομένα από συνεντεύξεις φοιτητών/τριών στο πλαίσιο της έρευνας των Ευθυμίου & Θώμου (2025), η οποία πραγματοποιήθηκε σε δύο Παιδαγωγικά Τμήματα Δημοτικής Εκπαίδευσης της Ελλάδας (Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης και Πανεπιστήμιο Κρήτης), καθώς και σε απαντήσεις φοιτητών στο πλαίσιο σεμιναρίου πρακτικής άσκησης στο Παιδαγωγικό Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης του Δημοκριτείου Πανεπιστημίου Θράκης.

Anastasia Giannakidou
Center for Hellenic Studies, University of Chicago
Τι κάνει την Ελληνική γλώσσα πολύτιμη και ζωντανή?

Η ελληνική γλώσσα αποτελεί ζωντανή πνευματική κληρονομιά με ιστορία πάνω από των 3.400 έτη. Είναι η γλώσσα στην οποία γραφτήκαν θεμελιώδη έργα της φιλοσοφίας, της πολιτικής, της επιστήμης και της λογοτεχνίας— έργα τα οποία αποτελούν και σήμερα επίκαιρους πυλώνες ανάλυσης του ανθρώπινου φαινομένου. Παρά τη μακρά ιστορία της και το γεγονός ότι σήμερα ομιλείται από λιγότερο από 20 εκ. ομιλητές— αποτελεί, επομένως, μια “μικρή” γλώσσα— η Ελληνική παραμένει μια λειτουργική και δυναμική γλώσσα που προσαρμόζεται στις ανάγκες του παρόντος και του μέλλοντος. Στη διασπορά, η Ελληνική γλώσσα αποτελεί βασικό στοιχείο ταυτότητας και συνείδησης, ταυτοχρόνως όμως αντιμετωπίζει προκλήσεις καθώς δέχεται πιέσεις από στην παγκοσμιοποίηση, τη μαζική κουλτούρα, και την κυριαρχία των ξένων όρων (κυρίως στον ψηφιακό χώρο) και μοντέλων βίου. Η συνειδητή χρήση και εκμάθηση της— σε όλες της την εκδοχές αλλά κυρίως μέσω την εκκλησιαστικής (Κοινής) και της Νέας Ελληνικής— θεωρείται απαραίτητη για τη διαφύλαξη του πολιτισμικού πλούτου του Ελληνισμού, αλλά και της ανθρωπότητας καθώς οι Ελληνικές ιδέες διαχρονικά έχουν οικουμενικό χαρακτήρα.

Χαρούλα Θεμιστοκλέους
Ελληνικά Σχολεία Leichhardt και Earlwood,
AHEPA Sydney & NSW Inc. - Education and Sports

Τα σχολεία κοινοτικών γλωσσών που λειτουργούν εκτός του κανονικού ημερησίου προγράμματος: Η παρούσα κατάσταση και οι προοπτικές ανάπτυξής τους.

Η παρουσίαση θα επικεντρωθεί σε τρεις βασικούς άξονες: 1) Η ανάγκη ύπαρξης και λειτουργίας σχολείων εκμάθησης γλωσσών εθνικοτήτων της Αυστραλίας. 2) Η σημερινή κατάσταση των ομογενειακών σχολείων που λειτουργούν εκτός του κανονικού ημερησίου προγράμματος. 3) Οι προοπτικές μελλοντικής ανάπτυξης των ομογενειακών σχολείων που λειτουργούν εκτός του κανονικού ημερησίου προγράμματος. Τα σχολεία εκμάθησης γλωσσών εθνικοτήτων της Αυστραλίας που λειτουργούν εκτός του κανονικού ημερησίου προγράμματος έχουν εξυπηρετήσει και συνεχίζουν να εξυπηρετούν πρωτίστως την ανάγκη επικοινωνίας ανάμεσα στις παλιότερες και τις νεότερες γενιές, καθώς και τη γνωριμία με τη γλώσσα και τον πολιτισμό των χωρών προέλευσης. Στην ελληνική ομογένεια παρατηρείται αύξηση στον αριθμό των μαθητών της ελληνικής γλώσσας ηλικίας δεκαεννέα ετών και άνω, ενώ παρατηρείται μείωση στην αντίστοιχη ζήτηση ανάμεσα στις νεότερες ηλικίες. Επιπλέον, καθίσταται σαφές ότι η εκμάθηση της ελληνικής γλώσσας είναι πιο αποτελεσματική όταν συνδυάζεται με τη διδασκαλία της ελληνικής ιστορίας και του ελληνικού πολιτισμού.

Ιωάννης Θεοδωρίδης
Διεθνής Εταιρεία Φίλων Νίκου Καζαντζάκη Τμήμα Σίδνεϊ
Συνέχεια και ανανέωση στην παράδοση της ενοριακής-κοινοτικής εκπαίδευσης:
Η δημιουργία του Ελληνορθόδοξου Κολλεγίου των Αγίων Πάντων Belmore.

Η ομιλία εστιάζει στη μετάβαση από τις κατά βάση κοινοτικές, εθελοντικές και άτυπες μορφές ελληνόφωνης εκπαίδευσης (μέχρι και τη δεκαετία του 1970) προς τις συστηματικά οργανωμένες, επαγγελματικές και θεσμοποιημένες μορφές παροχής ελληνόφωνης εκπαίδευσης στην ελληνική ομογένεια της Αυστραλίας. Έχοντας διαδραματίσει κεντρικό ρόλο στην ίδρυση του Γυμνασίου ενός εκ των τριών Κολλεγίων της Ιεράς Αρχιεπισκοπής Αυστραλίας, συγκεκριμένα αυτό των Αγίων Πάντων Belmore, θα επιχειρήσω να αναδείξω αφενός μεν τη συνέχεια που επιχειρήθηκε να διατηρηθεί στην εν λόγω μετάβαση, αφετέρου δε την αίσθηση και εμπειρία της εκπαιδευτικής ανανέωσης με την οποία συνοδεύτηκαν οι προσπάθειές μας.

Εμίλ Θεοδωρόπουλος
Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων
Κέντρο Διδασκαλίας Ελληνικής Γλώσσας και Πολιτισμού
Τα ΜΜΕ ως εκπαιδευτικό εργαλείο στη διδασκαλία
της Ελληνικής Γλώσσας: παιδαγωγικές εφαρμογές και προοπτικές

Η παρούσα εισήγηση διερευνά τη δυναμική ένταξη των Μέσων Μαζικής Ενημέρωσης στη διδασκαλία της ελληνικής γλώσσας, εξετάζοντας κριτικά την εφαρμογή τους στη διδακτική πράξη, προσεγγίζοντας παράλληλα τις προοπτικές για το μέλλον. Στη σύγχρονη εκπαιδευτική πραγματικότητα, η γλώσσα παύει να προσεγγίζεται ως ένα στείο σύστημα κανόνων· αντιθέτως, νοείται ως ζωντανό όργανο επικοινωνίας που πραγματώνεται μέσα από αυθεντικά κείμενα και ποικίλες περιστάσεις λόγου.

Στο πλαίσιο αυτό, το δημοσιογραφικό υλικό προσφέρει μια ανεξάντλητη δεξαμενή επίκαιρων ερεθισμάτων που επιτυγχάνουν την ουσιαστική ενεργοποίηση κινήτρου για τους μαθητές, μετατρέποντας τη μάθηση σε μια βιωματική διαδικασία. Η παιδαγωγική αξιοποίηση των ΜΜΕ δεν περιορίζεται στην απλή κατανόηση κειμένου, αντιθέτως, συμβάλλει στην

καλλιέργεια σύνθετων δεξιοτήτων γεγονός που καθιστά σαφές ότι η χρήση των ΜΜΕ δεν αποτελεί απλώς μια συμπληρωματική επιλογή, αλλά μια αναγκαία προσαρμογή της διδασκαλίας στις απαιτήσεις του 21ου αιώνα, η οποία προάγει την ουσιαστική εμπλοκή των μαθητών στο γλωσσικό γίγνεσθαι.

Αλεξάνδρα Θεοδωροπούλου
Γενική Πρόξενος Ελλάδας στην Αδελαΐδα
Ελληνικό αλφάβητο και τεχνολογία της γνώσης:
Τα δώρα του Ερμή στην εποχή της τεχνητής νοημοσύνης.

Το ελληνικό αλφάβητο έδωσε τη δυνατότητα της γνώσης στους πολλούς. Με τα 24 σύμβολά του, η γνώση «ψηφιοποιείται»: αποσπάται από τη φωνή και τη μνήμη του ειδικού, αποκτά σταθερή μορφή, αντιγράφεται, μεταφέρεται, διδάσκεται - και γίνεται, τουλάχιστον κατ' αρχήν, προσιτή σε όλους. Κι όμως, ο Πλάτων στον *Φαίδρο* και στον *Φίληβο* στρέφει την κριτική του ακριβώς σε αυτή τη δύναμη της γραφής. Η γραφή, λέει, μπορεί να γεννήσει «δοκησίσοφους»: ανθρώπους που έχουν την ανάμνηση αλλά όχι τη μνήμη, την επίφαση της μάθησης αλλά όχι την αληθινή γνώση - γιατί στηρίζονται στο έξωθεν σημάδι αντί στην εσωτερική κατάρτιση. Το αλφάβητο, στην πλατωνική μυθολογία, είναι δώρο θεϊκό: ενός θεού που στην Ελλάδα λέγεται Ερμής και στην Αίγυπτο Θωθ. Ο αγγελιαφόρος και ο κατεργάρης θεός, των εφευρέσεων, των γραμμάτων, του εμπορίου και των νομισμάτων: εκείνος που φέρνει το μήνυμα, αλλά και εκείνος που μετατρέπει το μήνυμα σε εργαλείο. Άραγε, μπορούμε να διακρίνουμε εδώ μια αναλογία με τη σημερινή - και εύλογη - κριτική προς την τεχνητή νοημοσύνη; Αν η τεχνολογία πολλαπλασιάζει την πρόσβαση στη γνώση, πολλαπλασιάζει άραγε και τη σοφία; Τι είναι, τελικά, αυτό που μας κάνει πραγματικά σοφούς;

Νάνσυ Καρβουνιάρη
Hellenic Studies Foundation
Hellenic Studies Foundation – An SA Project with International Reach.

The Hellenic Studies Foundation is a South Australia-based not-for-profit and a distinctly local initiative with an expanding international reach. Established to preserve and promote the Greek language, culture, and heritage within Australia's multicultural landscape. For more than two decades, the Foundation has built a strong record through partnerships with schools, universities, and government. Its impact extends beyond the state through national collaborations, engagement with academic institutions, and initiatives that connect educators, students, and researchers across borders. While firmly grounded in South Australia, the Foundation continues to develop tertiary pathways and community programs that position it within a broader global dialogue. Looking ahead, it aims to further strengthen these national and international connections while remaining a locally driven initiative with an expanding international presence and impact.

Τζίνα Καλογήρου
Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών
Τριαντάφυλλος Κωτόπουλος
Πανεπιστήμιο Δυτικής Μακεδονίας

Από την κληρονομιά στη δημιουργία: η ελληνική γλώσσα στην Αυστραλία ως ζωντανή πολιτισμική πρακτική. Μορφές υβριδικής διδασκαλίας και σύγχρονες παιδαγωγικές πρακτικές.

Η ανακοίνωση εξετάζει τη θέση της ελληνικής γλώσσας στην Αυστραλία όχι μόνο ως κληρονομικό στοιχείο της διασποράς, αλλά ως ζωντανή πολιτισμική πρακτική που ανανεώνεται μέσα από τη δημιουργική έκφραση, την εκπαίδευση και τη δράση των

κοινοτήτων. Αξιοποιώντας θεωρητικά εργαλεία από την έννοια του πολιτισμικού κεφαλαίου και του *habitus*, διερευνάται ο τρόπος με τον οποίο οι θεσμοί της ομογένειας –εκπαιδευτικοί, κοινοτικοί και πολιτιστικοί– συμβάλλουν είτε στη διατήρηση είτε στη δυναμική επανανοηματοδότηση της ελληνικής γλώσσας. Παράλληλα, παρουσιάζονται σύγχρονες παιδαγωγικές πρακτικές που αξιοποιούν τη δημιουργική γραφή, την πολυτροπικότητα και τα υβριδικά μαθησιακά περιβάλλοντα, μετατοπίζοντας τη διδασκαλία από ένα γραμματοκεντρικό μοντέλο προς μια εμπειρία ενεργού γλωσσικής παραγωγής. Μέσα από παραδείγματα διδακτικών εφαρμογών αναδεικνύεται πώς η ελληνική γλώσσα μπορεί να λειτουργήσει ως πεδίο έκφρασης, πολιτισμικής ταυτότητας και δημιουργικής συμμετοχής για τις νεότερες γενιές της ομογένειας. Η βιωσιμότητα της ελληνόγλωσσης εκπαίδευσης σε πολυγλωσσικά περιβάλλοντα εξαρτάται όχι μόνο από τη διατήρηση της γλωσσικής κληρονομιάς, αλλά και από τη δυνατότητα της διδασκαλίας να ενεργοποιεί τη γλώσσα ως σύγχρονη πολιτισμική εμπειρία, ικανή να συνδέει τη μνήμη της παράδοσης με τις δημιουργικές ανάγκες των μαθητών/τριών του σήμερα.

Ελένη Καραλή
Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων

Ο ελληνικός τύπος στην Αυστραλία και ο παιδαγωγικός του ρόλος.

Η ιστορία του ελληνικού Τύπου της Αυστραλίας ξεκινά από το 1913 με την εφημερίδα της Μελβούρνης "Αυστραλία". Από τις πρώτες δεκαετίες του 20ού αιώνα, οι ελληνικές εφημερίδες και τα περιοδικά που εκδίδονται στην Αυστραλία ενημερώνουν την ομογένεια για τα γεγονότα τόσο στην Ελλάδα όσο και στην αυστραλιανή κοινωνία. Ο κύριος λόγος ύπαρξης του ελληνικού Τύπου της Αυστραλίας είναι η διατήρηση ενός ισχυρού δεσμού με την μακρινή πατρίδα και η ενίσχυση της ελληνικής εθνικής συνείδησης. Πέρα από τον ενημερωτικό του χαρακτήρα, ο ελληνικός τύπος έχει και έντονο παιδαγωγικό ρόλο, αποτελεί ένα από τα σημαντικότερα μέσα διατήρησης της γλώσσας, της ταυτότητας και του πολιτισμού των Ελλήνων της διασποράς. Μέσα από άρθρα, αφιερώματα και πολιτιστικές αναφορές συμβάλλει στη διάδοση της ελληνικής γλώσσας και στην καλλιέργεια της ιστορικής και πολιτιστικής συνείδησης των Ελλήνων μεταναστών και ιδιαίτερα των νεότερων γενεών. Επιπλέον, ενισχύει τη σύνδεση των νέων με τις ελληνικές παραδόσεις, τα ήθη και τα έθιμα. Παράλληλα, λειτουργεί ως γέφυρα επικοινωνίας ανάμεσα στις ελληνικές κοινότητες της Αυστραλίας, προβάλλοντας τις δραστηριότητές τους, τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν και τις προσπάθειες διατήρησης της πολιτιστικής τους κληρονομιάς. Με αυτόν τον τρόπο συμβάλλει όχι μόνο στην ενημέρωση αλλά και στη διαμόρφωση ενεργών και συνειδητοποιημένων πολιτών της ομογένειας. Συνολικά, ο ελληνικός τύπος στην Αυστραλία δεν αποτελεί απλώς ένα μέσο ενημέρωσης, αλλά έναν σημαντικό φορέα παιδείας, πολιτισμού και διατήρησης της ελληνικής ταυτότητας μέσα σε ένα πολυπολιτισμικό περιβάλλον.

Αλεξία Κουλούρη
ΒΟΥΛΗ TV

Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών

Τα ΜΜΕ ως δίαυλοι επικοινωνίας με τους Έλληνες της διασποράς και η συμβολή τους στη διατήρηση της Ελληνικής γλώσσας - Ο ρόλος της Τηλεόρασης της Βουλής των Ελλήνων.

Τα ΜΜΕ αποτελούν κρίσιμο παράγοντα για τη διατήρηση της ελληνικής γλώσσας και ταυτότητας στην Αυστραλία. Από τον ελληνόγλωσσο τύπο μέχρι τα σύγχρονα ψηφιακά μέσα, λειτουργούν ως γέφυρα που ενώνει την ομογένεια με την Ελλάδα.

Τα ψηφιακά μέσα ενισχύουν τη συμμετοχή της νεότερης γενιάς, ενώ ΜΜΕ με θεσμικό ρόλο, όπως η τηλεόραση της Βουλής των Ελλήνων, συνδέουν την ελληνική ομογένεια με τα κέντρα λήψης αποφάσεων και επικοινωνούν τα αιτήματα των Ελλήνων του εξωτερικού, τα οποία

αναδεικνύονται μέσω της Ειδικής Μόνιμης Επιτροπής για τον Ελληνισμό της Διασποράς, η οποία σε συνεργασία με τη Γενική Γραμματεία Απόδημου Ελληνισμού του Υπουργείου Εξωτερικών, έχει θέσει ως στόχους, την καταγραφή των προβλημάτων των Ελλήνων ομογενών, την προσπάθεια διατήρησης της ελληνικής γλώσσας, τη διάδοση του φιλελληνισμού, την προώθηση του ελληνικού πολιτισμού, κυρίως στις νέες γενιές Ομογενών, καθώς και την προώθηση των εθνικών θεμάτων, με τη συνεργασία και τη στήριξη των Ελλήνων Αποδήμων.

Με την αναμετάδοση συνεδριάσεων της επιτροπής και την παρουσίαση ειπομπών με περιεχόμενο που απασχολεί τους Έλληνες του εξωτερικού, τα ΜΜΕ συνολικά και ειδικότερα η τηλεόραση της Βουλής των Ελλήνων, προάγουν την ελληνική γλώσσα, ως ιβωτό αξιών, πολιτισμού και ταυτότητας, συμβάλλοντας στη διαμόρφωση συλλογικής μνήμης, πολιτισμικής συνέχειας και της αίσθησης ότι, ακόμη κι αν ζούμε χιλιάδες χιλιόμετρα μακριά, παραμένουμε μέρος μιας κοινότητας με κοινά σημεία αναφοράς και νέες προοπτικές.

Πάρης Κούρτης

Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης

*Τεχνητή Νοημοσύνη στη διδασκαλία της ελληνικής γλώσσας
σε ομογενείς: Παιδαγωγικές καινοτομίες.*

Οι τεχνολογίες τεχνητής νοημοσύνης (AI), καθώς συνεχίζουν να εξελίσσονται ραγδαία, μετασχηματίζουν δραστηριότητες, μεταξύ άλλων, και τις εκπαιδευτικές πρακτικές, δημιουργώντας νέες προοπτικές στη διδασκαλία γλωσσών. Μελέτες δείχνουν ότι η αξιοποίηση των νέων αυτών εργαλείων μπορεί να υποστηρίξει την εκμάθηση, βοηθώντας τη γλωσσική κατανόηση, την παραγωγή λόγου και κυρίως τη δημιουργική χρήση της γλώσσας, αλλά και να ενισχύσει τη συμμετοχή των μαθητών και μαθητριών στη διδασκαλία προσφέροντάς τους μια διαδραστική, εξατομικευμένη και διασπεδαστική εμπειρία. Στο πλαίσιο αυτό, στην παρούσα εργασία εξετάζονται ορισμένες από τις δυνατότητες αξιοποίησης των εργαλείων τεχνητής νοημοσύνης στη διδασκαλία της ελληνικής γλώσσας σε μαθητές και μαθήτριες της ομογένειας, ενώ παράλληλα παρουσιάζονται κάποιες ιδέες και τρόποι με τους οποίους τα εργαλεία αυτά εφαρμόζονται στην πράξη.

Νάγια Κυριαζοπούλου

Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών

Εύθραυστες ραφές: Ελληνική Γλώσσα, ρίζες και ιερότητα.

Ποιες είναι οι ραφές μιας εθνότητας; Ποια είναι η γεωγραφία της; Η Ελλάδα είναι μόνο τόπος; Ο τόπος έχει σύνορα. Η γλώσσα όχι. Η γλώσσα διευρύνει τα όρια και επεκτείνεται σε άλλες διαστάσεις όπου η συγκίνηση αποδομεί κάθε σύνορο.

Η γλώσσα μεταφράζει και μεταφέρει τη γεωγραφία της ρίζας μας ως πληροφορία, ως βίωμα και ως γενετικό υλικό. Είναι κώδικας.

Η δημιουργική διαδικασία που προκύπτει μέσα από την ενασχόληση με τη γλώσσα, δεν αφορά μόνο την ίδια τη γλώσσα και την εξέλιξη της, αλλά τη δική μας εξέλιξη και τη σχέση μας με ό,τι μας περιβάλλει.

Όταν οι λέξεις εκφράζουν το ελάχιστο, που περιλαμβάνει όλα όσα μας συνδέουν, καταφέρνουν να προκαλούν μια συγκινησιακή φόρτιση και μας ενώνουν σαν αόρατη χορδή. Εξελίσσεται μια διαδικασία ανακάλυψης και «ποίησης» του εαυτού.

Μια διαδικασία αυτογνωσίας κατά την οποία προκύπτει η ποίηση.

Μόνο εργαλείο της η γλώσσα, της οποίας η κατάρκτηση απαιτεί μυητική διαδικασία.

Γνωρίζοντας καλύτερα τη γλώσσα μας και τη σημασία της εκφοράς των λέξεων

γινόμαστε συνδημιουργοί της πραγματικότητας μας και του τόπου στον οποίο κατοικούμε.

Κώστας Λασκαράτος
Πάντειο Πανεπιστήμιο
ΕΡΤ Δημόσια Ραδιοτηλεόραση

*Η αξιοποίηση σύγχρονων ψηφιακών εργαλείων και καινοτόμων πρακτικών
στη διδασκαλία της ελληνικής γλώσσας και του πολιτισμού:
Μεθοδολογικές προσεγγίσεις και προκλήσεις
για την ενίσχυση της ελληνικής ταυτότητας στην ομογένεια.*

Αν και η διδασκαλία μιας γλώσσας συχνά αντιμετωπίζεται ως τεχνική διαδικασία μετάδοσης γνώσεων, στην περίπτωση της ενίσχυσης του ελληνικού γλωσσικού κώδικα στην Ομογένεια αναδεικνύεται πρωτίτως ως πράξη διατήρησης ταυτότητας και συλλογικής μνήμης. Η παρούσα εισήγηση διερευνά την αξιοποίηση σύγχρονων ψηφιακών εργαλείων και καινοτόμων διδακτικών πρακτικών με σκοπό την ενδυνάμωση της γλωσσικής επάρκειας και της πολιτισμικής συνείδησης των ανήλικων και ενήλικων μελών της ελληνικής Διασποράς. Μπορούν τα ψηφιακά περιβάλλοντα μάθησης, οι διαδραστικές πλατφόρμες και τα πολυτροπικά μέσα να μετατρέψουν τον εκπαιδευόμενο από παθητικό δέκτη σε ενεργό συνδιαμορφωτή της μάθησης; Δύνανται ποικίλες μεθοδολογικές επιλογές, όπως η ψηφιακή αφήγηση, να ενεργοποιήσουν ουσιαστικά τη συμμετοχή των ομογενών και να ενισχύσουν τη σύνδεσή τους με τον πολιτισμό; Μέσα από βιβλιογραφική επισκόπηση και παραδείγματα, αναδεικνύονται προκλήσεις όπως η γλωσσική ετερογένεια, η περιορισμένη έκθεση στην ελληνική γλώσσα και η ανάγκη ουσιαστικής σύνδεσης της γλωσσικής μάθησης με τη βιωμένη εμπειρία, στην εποχή της ΤΝ και των ραγδαίων τεχνολογικών μετασχηματισμών.

Ιωάννης Λουκαδέλλης
Greek Orthodox Community and Church of Canberra and Districts
A real success story: The Greek language School at the heart of Canberra.

The heart of Hellenism in Canberra is made up of the Greek Orthodox Church and Community of Canberra and District, on the one hand, and the Hellenic Club, on the other. However, the real heart within this heart is a Greek language school that in recent years has revived the entire educational and cultural dynamics of the Greek community in the nation's capital. Having played along with others a pivotal role in this initiative, I will present and discuss the phases of its development, the challenges it faced, and the strategies employed in order to keep it not only running but mainly being a culture and community hub for children and adults alike.

Νίκος Μαθιουδάκης
Ακαδημία Αθηνών

*Ν' αγαπάς την ευθύνη... απέναντι στη γλώσσα:
Μαθαίνοντας ελληνικά μέσα από τις λέξεις του Νίκου Καζαντζάκη.*

Η εισήγηση ασχολείται με τη διδασκαλία της ελληνικής γλώσσας μέσα από το έργο του Νίκου Καζαντζάκη, αναδεικνύοντας τη δυναμική σχέση ανάμεσα στη λεξιλογική σύνθεση και την ιδιότυπη έκφραση. Επικεντρώνεται στη δημιουργική αξιοποίηση της ιδιοσυγκρασιακής του γλώσσας, προβάλλοντας την έννοια της «ποιητικής γραμματικής» ως εργαλείο διδασκαλίας και γλωσσικής καλλιέργειας.

Μέσα από την ανάλυση σύνθετων λέξεων και νεολογισμών, διερευνάται πώς οι καζαντζακικές λέξεις λειτουργούν ως ευφάνταστες δημιουργίες με έντονη εικονοποιητική δύναμη, ικανές να ενεργοποιήσουν τη γλωσσική ευαισθησία και τη φαντασία των συμμετεχόντων/ουσών.

Η προσέγγιση αυτή προτείνει μια βιωματική και δυναμική επαφή με τη γλώσσα, όπου η μορφολογία και η σημασιολογία συνδέονται με την προσωπική έκφραση. Παράλληλα, αναδεικνύεται ο ρόλος της γλωσσικής τόλμης και της εκφραστικής απόκλισης από τα συμβατικά πρότυπα, ως μέσα ενίσχυσης της κατανόησης και παραγωγής λόγου.

Η παρούσα εργασία στοχεύει να προσφέρει πρακτικές ιδέες για την εκπαιδευτική πράξη, ενθαρρύνοντας μια πιο ουσιαστική και εμπνευσμένη προσέγγιση της ελληνικής γλώσσας.

Χρήστος Μιχαλακέλης
Χαροκόπειο Πανεπιστήμιο
Study in Greece

Ψηφιακές υπηρεσίες της Study in Greece για την ενίσχυση της ελληνομάθειας.

Η ψηφιακή τεχνολογία δημιουργεί νέες δυνατότητες για τη διάδοση της ελληνικής γλώσσας και την ενίσχυση της σχέσης του απόδημου ελληνισμού με την Ελλάδα. Στο πλαίσιο αυτό, η Study in Greece αναπτύσσει σύγχρονες ψηφιακές υπηρεσίες που υποστηρίζουν την ελληνομάθεια και προβάλλουν τη δυναμική των Ελληνικών Πανεπιστημίων διεθνώς. Μέσα από διαδικτυακά μαθήματα, εκπαιδευτικές πλατφόρμες, θερινά σχολεία και προγράμματα μικρής διάρκειας, παρέχονται ευέλικτες δυνατότητες εκμάθησης και εξοικείωσης με την ελληνική γλώσσα και τον πολιτισμό.

Οι δράσεις αυτές απευθύνονται κυρίως στους Έλληνες της διασποράς, αλλά και σε αλλοδαπούς φοιτητές και ερευνητές που ενδιαφέρονται να γνωρίσουν την Ελλάδα μέσα από τη γλώσσα και την ακαδημαϊκή της κοινότητα. Με τον τρόπο αυτό, η Study in Greece συμβάλλει ουσιαστικά στη διεθνή προβολή της ελληνικής γλώσσας, στη διατήρηση της πολιτισμικής ταυτότητας του ελληνισμού και στην ενίσχυση της επιστημονικής και πολιτιστικής διπλωματίας της χώρας.

Χρήστος Μπεχλιβάνος
Larissa Net

Ένωση Συντακτών Θεσσαλίας, Εύβοιας και Στερεάς Ελλάδας

Ο περιφερειακός Τύπος της Ελλάδας και η σχέση του με την ελληνική ομογένεια.

Ο Περιφερειακός Τύπος της Ελλάδας εξακολουθεί να παραμένει ένας σταθερός πυλώνας ενημέρωσης των τοπικών κοινωνιών της χώρας μας και στις μέρες μας, στην ψηφιακή εποχή ενημέρωσης και των νέων τεχνολογιών αποτελεί τον μοναδικό, ισχυρό συνδετικό κρίκο των Ελλήνων της διασποράς με τα χωριά και τις πόλεις τους, το γενέθλιο τόπο τους. Ο Περιφερειακός Τύπος καταγράφει, αναλύει, σχολιάζει και ερευνά τα γεγονότα, τα ήθη και τα έθιμα κάθε μικρής πατρίδας με την παραγωγή πρωτογενούς υλικού συμβάλλοντας στην έγκυρη και έγκαιρη ενημέρωση, αλλά και στη διατήρηση της ελληνικής παράδοσης και κουλτούρας. Επίσης προβάλλει με πρωτόλεια κείμενα την ελληνική γλώσσα στο διάβα του χρόνου. Η σχέση του Ελληνικού Περιφερειακού Τύπου με τα Ομογενειακά Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης βρίσκεται σε τροχιά συνεργειών, οι οποίες θα πρέπει να προχωρήσουν και να διευρυνθούν με μνημόνια συνεργασιών. Οι συνθήκες, πλέον, είναι ώριμες για συμπόρευση Περιφερειακών ΜΜΕ με Ομογενειακά ΜΜΕ.

Ελένη Μπούρου
Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων

*Η Ελληνική γλώσσα στην ψηφιακή εποχή:
Προκλήσεις για την ελληνόγλωσση εκπαίδευση
στην ομογένεια της Αυστραλίας.*

Η εισήγηση εξετάζει τη θέση της ελληνικής γλώσσας στην ομογένεια της Αυστραλίας υπό το πρίσμα της μετάβασης «από τη μνήμη στο μέλλον», εστιάζοντας στις μεταβολές που επιφέρει η Τεχνητή Νοημοσύνη στον ψηφιακό λόγο. Με βάση ερευνητικά δεδομένα για τις γλωσσικές αναπαραστάσεις της βίας στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης, αναλύεται ο τρόπος με τον οποίο τα συστήματα ΤΝ επηρεάζουν τόσο την παραγωγή όσο και τη ρύθμιση βίαιου περιεχομένου, αναπαράγοντας γλωσσικά πρότυπα και ιδεολογικές παραδοχές. Στο πλαίσιο της ελληνόγλωσσης εκπαίδευσης της διασποράς, οι αλγοριθμικά παραγόμενοι λόγοι διαμορφώνουν τα γλωσσικά ρεπερτόρια και τις στάσεις των μαθητών, ιδίως σε ένα περιβάλλον όπου η ελληνική γλώσσα διαθέτει περιορισμένη ψηφιακή εκπροσώπηση. Η μελέτη αναδεικνύει ότι η διατήρηση της γλωσσικής μνήμης και η βιώσιμη μελλοντική παρουσία της ελληνικής προϋποθέτουν την καλλιέργεια κριτικού ψηφιακού γραμματισμού, ώστε οι μαθητές να ερμηνεύουν κριτικά τον ψηφιακό λόγο και να χρησιμοποιούν υπεύθυνα τα εργαλεία Τεχνητής Νοημοσύνης.

Μαριλίνα Νταουντάκη
Τηλεοπτικός Σταθμός Alpha
Εφημερίδα «Ελευθερία» Λονδίνου

*Διδάσκοντας την Ελληνική ως γλώσσα κληρονομιάς μέσα από τη μέθοδο CLIL:
Η Ελιά ως πολιτισμικός και γλωσσικός άξονας.*

Η παρούσα ομιλία εστιάζει στη διδασκαλία της ελληνικής γλώσσας ως γλώσσας κληρονομιάς μέσω της μεθόδου CLIL (Content and Language Integrated Learning), με στόχο την εμπάθυνση στη γλώσσα παράλληλα με την εξοικείωση των μαθητών/τριών με τον ελληνικό πολιτισμό. Συγκεκριμένα, παρουσιάζεται μια θεματική ενότητα που περιστρέφεται γύρω από την ελιά, ένα από τα πιο εμβληματικά σύμβολα της ελληνικής ταυτότητας. Η διδακτική προσέγγιση περιλαμβάνει την ενσωμάτωση πολιτισμικού περιεχομένου στην εκμάθηση της γλώσσας: την καλλιέργεια της ελιάς, τη διαδικασία συγκομιδής και παραγωγής ελαιόλαδου, καθώς και την ιστορική και μυθολογική της σημασία από την αρχαιότητα μέχρι σήμερα. Οι μαθητές ενθαρρύνονται να εμπιστευτούν στη γλωσσική έκφραση μέσα από αυθεντικό υλικό και βιωματικές δραστηριότητες, όπως γευσίγνωσια ελαιόλαδου και επίσκεψη σε οικογενειακή επιχείρηση παραγωγής εξαιρετικού παρθένου ελαιόλαδου. Μέσα από αυτή την εμπειρία, η γλώσσα αποκτά περιεχόμενο, ταυτότητα και πολιτισμική σύνδεση, ενισχύοντας το ενδιαφέρον και την ενεργή συμμετοχή των μαθητών στην εκμάθηση της ελληνικής.

Τζένη Παγγέ
Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων

Από τη γεωγραφική απόσταση στην ψηφιακή εγγύτητα: Η νέα σχέση διασποράς – κέντρου.

Η ραγδαία εξέλιξη των ψηφιακών τεχνολογιών και της τεχνητής νοημοσύνης, μετασχηματίζει ουσιαστικά τη σχέση μεταξύ Διασποράς και Κέντρου, μετατοπίζοντας το βάρος από τη γεωγραφική απόσταση στη δικτυακή εγγύτητα. Χαρακτηριστικό παράδειγμα αποτελούν οι Έλληνες της Αυστραλίας, οι οποίοι, παρά τη μεγάλη γεωγραφική απόσταση από την Ελλάδα, διατηρούν δεσμούς με την χώρα μας, μέσω ψηφιακών δικτύων, διαδικτυακών κοινοτήτων και συμμετέχουν ενεργά σε εκπαιδευτικά προγράμματα που προσφέρονται εξ αποστάσεως. Η φυσική απομάκρυνση, που ιστορικά περιόριζε τη συμμετοχή των Ελλήνων της Διασποράς, στα κοινωνικά και πολιτικά δρώμενα της Ελλάδος, επανανοηματοδοτείται μέσα από νέες μορφές επικοινωνίας και ψηφιακής διασύνδεσης. Η Διασπορά αναδεικνύεται σε ενεργό συνδιαμορφωτή πολιτισμικών και εθνικών ταυτοτήτων, ενώ η χώρα μας μετασχηματίζεται σε κόμβο δικτύωσης και διάχυσης γνώσης. Συνεπώς, η ψηφιακή εγγύτητα ενισχύει τη συμμετοχικότητα, την δια βίου εκπαίδευση, τη δημοκρατική εμπλοκή και με τον τρόπο αυτό,

διαμορφώνεται ένα νέο δυναμικό, αμφίδρομο σύστημα σχέσεων μεταξύ Ελλάδας και ελληνικής ομογένειας στην Αυστραλία.

Ελένη Παπαγιαννοπούλου
Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων

Η διδασκαλία της ελληνικής ως δεύτερης/ξένης γλώσσας στη Νέα Νότια Ουαλία της Αυστραλίας την περίοδο 2012-2020: Παιδαγωγική αποτίμηση και προοπτικές.

Η παρούσα, υπό εκπόνηση, διδακτορική μελέτη εξετάζει τη διδασκαλία της ελληνικής ως δεύτερης/ξένης γλώσσας στη Νέα Νότια Ουαλία της Αυστραλίας κατά την περίοδο 2012–2020, εστιάζοντας σε μια συνολική παιδαγωγική αποτίμηση και στη διαμόρφωση προοπτικών. Μέσα από μικτή μεθοδολογική προσέγγιση, αναλύονται το θεσμικό πλαίσιο, τα αναλυτικά προγράμματα, τα διδακτικά υλικά, καθώς και τα προφίλ μαθητών και εκπαιδευτικών. Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στις σύγχρονες διδακτικές πρακτικές, στον ρόλο της πολυγλωσσίας και της διαπολιτισμικότητας, καθώς και στον ψηφιακό μετασχηματισμό της εκπαίδευσης, ιδίως υπό την επίδραση της πανδημίας COVID-19. Τα ευρήματα αναδεικνύουν τόσο τα ισχυρά σημεία του συστήματος, όπως η κοινοτική στήριξη και η πολιτισμική ταυτότητα, όσο και διαρθρωτικές αδυναμίες, όπως η ετερογένεια των μαθητικών πληθυσμών και η ανάγκη επιμόρφωσης των εκπαιδευτικών. Η μελέτη καταλήγει σε προτάσεις εκπαιδευτικής πολιτικής και παιδαγωγικής βελτίωσης, συμβάλλοντας στον διεθνή διάλογο για τη διδασκαλία γλωσσών εθνογραφικού ενδιαφέροντος.

Δέσποινα Παπαστάθη
Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων
Διεθνές Φεστιβάλ Ποίησης Πάτρας
Ελληνοαυστραλιανή ποίηση εν κινήσει:
Διασπορική ταυτότητα και πολιτισμική διαμεσολάβηση.

Η ελληνική λογοτεχνική παρουσία στην Αυστραλία, όπως και ο Ελληνισμός στη χώρα αυτή, συνιστά μια ζώσα και δυναμικά εξελισσόμενη πραγματικότητα με ιστορικό βάθος που υπερβαίνει τον έναν αιώνα. Από τις αρχές του 20ού αιώνα, η ποιητική παραγωγή των Ελλήνων μεταναστών αρθρώνεται γύρω από τον πόνο της ξενιτιάς και του «αδύνατου» νόστου, τη νοσταλγία για τον γενέθλιο τόπο και το μητροπολιτικό κέντρο, καθώς και την αμφίθυμη σχέση με την πατρίδα, κάποτε προσλαμβανόμενη ως «μητριά». Η αναπαράσταση των ηθών και των εθίμων της Ελλάδας λειτουργεί ως μηχανισμός πολιτισμικής μνήμης και διατήρησης της συλλογικής ταυτότητας. Μετά τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο, ο ποιητικός λόγος μετατοπίζεται προς τη διερεύνηση της εμπειρίας της δεύτερης γενιάς, αναδεικνύοντας ζητήματα ένταξης, υβριδικότητας και διαπραγμάτευσης της ταυτότητας στο πλαίσιο της αυστραλιανής κοινωνίας. Σταδιακά, η ποίηση των Ελληνοαυστραλών απομακρύνεται από το σχήμα της «εν κινήσει» μεταναστευτικής γραφής και συγκροτείται ως ένα πολυδιάστατο διασπορικό φαινόμενο, θεματικά και ειδολογικά σύνθετο. Σκοπός της ανακοίνωσης είναι η χαρτογράφηση, μέσω ενδεικτικών παραδειγμάτων, των θεματικών και ποιητικών χαρακτηριστικών της ελληνοαυστραλιανής ποιητικής παραγωγής από τις αρχές του 20ού αιώνα έως σήμερα, υπό το πρίσμα της διασπορικής ταυτότητας και της πολιτισμικής διαμεσολάβησης.

Κώστας Παπουλίδης
Greek language and dancing teacher, musician
Teaching Modern Greek language through the Cultural Arts (Music and Dancing).

This paper draws on my many years of personal experience as a teacher of Greek language and traditional dance at afternoon schools of Orthodox Parishes in Sydney as well as with

the Pontoxeniteas Pontian Association of NSW. The roles of songs in teaching Greek language is a long-established principle. My presentation will examine the use of folkloric or traditional music, songs and dance in the teaching of Greek to students of different ages and ability levels. Particularly, the role these play in immersing 3rd, 4th and 5th generation Greek Australians in Greek language and culture learning, making this complimentary to traditional classroom teaching methods. The status quo holds that the realms of music, dance and language teaching are often isolated. I will thus present means and examples of how language learning may be integrated with traditional music and dance in order to enhance the learning of each part of Greek culture.

Αλεξάνδρα Παυλάκη

Κυριακή Μανταλώζη

Εκπαιδευτήρια «Θεμιστοκλής»

Ενεργοί μαθητές – ζωντανή γλώσσα:

Νέοι δρόμοι στη διδασκαλία των Ελληνικών.

Το σχολείο μας, ο «ΘΕΜΙΣΤΟΚΛΗΣ» προάγει τη γλωσσική και πνευματική καλλιέργεια των μαθητών του αξιοποιώντας ποικίλα εργαλεία μάθησης. Πυλώνας αποτελεί το εμπλουτισμένο ωρολόγιο πρόγραμμα, στο οποίο κάθε διδακτικό αντικείμενο, από τη Γλώσσα έως τα Εικαστικά, αξιοποιείται με κριτική σκέψη και αναβαθμίζεται μέσω του σχεδιασμού διαθεματικών και διεπιστημονικών εργασιών. Επιπρόσθετα, με άξονα τον Όμιλο Ρητορικής, οι μαθητές αναπτύσσουν λόγο, σκέψη, συνεργασία και δημοκρατική συνείδηση μέσα από αγώνες και δράσεις. Παράλληλα, ενεργό ρόλο έχουν το Πρόγραμμα Φιλαναγνωσίας, που γεφυρώνει το χάσμα μεταξύ μαθητή και βιβλίου, η συμμετοχή και η διοργάνωση λογοτεχνικών και γλωσσικών διαγωνισμών, η τιμήση ευρωπαϊκών και εθνικών επετείων, καθώς και η παρακολούθηση και διοργάνωση θεατρικών παραστάσεων, με ιστορικές και κοινωνικές διαστάσεις. Άξιος λόγου είναι και οι ευρωπαϊκές συμμετοχές, μέσω του Erasmus και του ERAS, όπως και οι περιβαλλοντικές και εθελοντικές δράσεις, που καλλιεργούν αυτοπεποίθηση, οικολογική και διαπολιτισμική συνείδηση. Συνολικά, το σχολείο, με όχημα την ελληνική γλώσσα και σύμμαχο τα καινοτόμα προγράμματα διαμορφώνει υπεύθυνες προσωπικότητες με κριτική σκέψη, ενσυναίσθηση και ενεργό ρόλο στην κοινωνία.

Γιώργος Πολυμενέας

«Το Βήμα» (Alter Ego Media)

«Το Βήμα της Ομογένειας»: Η δημοσιογραφία ως εκπαιδευτική πράξη για τη μαθητική κοινότητα της διασποράς.

Το 2025 η εφημερίδα «Το Βήμα», με τη συνεργασία της Γενικής Γραμματείας Απόδημου Ελληνισμού και Δημόσιας Διπλωματίας, ανέπτυξαν μια νέα εκδοτική και εκπαιδευτική πρωτοβουλία, το «Βήμα της Ομογένειας». Πρόκειται για τη δημιουργία σχολικών εφημερίδων από τη μαθητική κοινότητα των ελληνόφωνων σχολείων σε κάθε γωνία της Γης. Ως συνέχεια του θεσμού των Μαθητικών Εφημερίδων του Βήματος, το «Βήμα της Ομογένειας» αξιοποιεί τις βασικές αρχές του γραμματισμού των μέσων και προσφέρει τόσο στους εκπαιδευτικούς όσο και στους μαθητές και τις μαθήτριες ένα επιπλέον πεδίο για την περαιτέρω ανάπτυξη των γλωσσικών και των ήπιων δεξιοτήτων. Λαμβάνοντας υπ' όψιν τις ποικίλες θεσμικές, γεωγραφικές και πολιτισμικές ιδιαιτερότητες όσον αφορά την ελληνομάθεια και τη διδασκαλία της ελληνικής στα σχολεία της διασποράς, η παρούσα ανακοίνωση επιχειρεί μια αδρή επισκόπηση του Βήματος της Ομογένειας καθώς και μια πρώτη καταγραφή της συμβολής του μέσα στο πλαίσιο της εκπαιδευτικής διαδικασίας.

Σωτήριος Ν. Πράπας

Ερρίκος Ντυνάν Hospital Center
World Society of Cardiovascular & Thoracic Surgeons
The Euro-Asian Bridge Society Cardiovascular & Thoracic Surgeons
Η Ελληνική ιατρική παράδοση: Από τον Ιπποκράτη στην Τεχνητή Νοημοσύνη. Η
διαχρονική συνέχεια της ιπποκρατικής σκέψης στην εποχή της αλγοριθμικής ιατρικής
και της εξατομικευμένης καρδιαγγειακής φροντίδας.

Η ελληνική ιατρική παράδοση αποτελεί το θεμέλιο της επιστημονικής σκέψης στη θεραπευτική τέχνη. Από την εποχή του Ιπποκράτη, η ιατρική βασίστηκε στη συστηματική παρατήρηση, την ορθολογική ερμηνεία των νόσων και την ηθική ευθύνη του ιατρού απέναντι στον ασθενή. Οι αρχές αυτές, παρότι διαμορφώθηκαν πριν από δύο και πλέον χιλιετίες, εξακολουθούν να στηρίζουν το ηθικό και επιστημονικό πλαίσιο της σύγχρονης ιατρικής. Σήμερα, η ιατρική επιστήμη εισέρχεται σε μια νέα εποχή, όπου η τεχνητή νοημοσύνη, η ανάλυση μεγάλων δεδομένων και οι αλγοριθμικές μέθοδοι υποστηρίζουν τη διάγνωση, την πρόγνωση και τον σχεδιασμό εξατομικευμένων θεραπευτικών παρεμβάσεων, ιδιαίτερα στον τομέα της καρδιαγγειακής ιατρικής. Η ομιλία εξετάζει τη διαχρονική συνέχεια της ιπποκρατικής σκέψης στη σύγχρονη εποχή της αλγοριθμικής ιατρικής και αναδεικνύει πώς η σύνθεση επιστημονικής παράδοσης και τεχνολογικής καινοτομίας μπορεί να διαμορφώσει ένα ανθρωποκεντρικό μοντέλο υγειονομικής φροντίδας για το μέλλον.

Θανάσης Σακελλαριάδης
Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων

Γλώσσα και Φιλοσοφία: Η «ποιητική» διάσταση της φιλοσοφικής σκέψης.

Παλαιότερες φιλοσοφικές αντιλήψεις θεωρούσαν ότι η γλώσσα έχει τυπικό χαρακτήρα και λειτουργεί ως όχημα ή ως μια «κυλιόμενη» ταινία απεικόνισης της σκέψης. Σύγχρονες όμως φιλοσοφικές προσεγγίσεις, ιδιαίτερα στο πλαίσιο της λεγόμενης «αναλυτικής» σκέψης, ιδίως υπό την επίδραση των αντιλήψεων του Ludwig Wittgenstein, τονίζουν ολοένα και περισσότερο τον καθοριστικό ρόλο της γλώσσας ως φορέα νοήματος αναδεικνύοντας τη στενή σχέση της με τη λειτουργία της σκέψης και με τις και με τις βιωματικές συνθήκες της ανθρώπινης πράξης και εμπειρίας. Οι αντιλήψεις αυτές συντείνουν στο ότι πρέπει πλέον να δοθεί «χώρος» σε γνωστικά πεδία όπως οι «μορφές ζωής» και τα «γλωσσικά παίγνια», αναδιατυπώνοντας ταυτόχρονα τον ρόλο του «κανόνα» ως προς τη χρήση των εννοιών, προκειμένου αυτές να είναι λειτουργικές στο εκάστοτε πλαίσιο διυποκειμενικής αναφοράς τους.

Η στάση αυτή δεν περιορίζεται μόνο στο γνωστικό πεδίο της Φιλοσοφίας της Γλώσσας, αλλά επεκτείνεται με την ίδια συστηματικότητα σε ένα ευρύτερο διεπιστημονικό πεδίο, όπως στη Φιλοσοφία του Νου, τη Γλωσσολογία και τη Φιλοσοφία της Επιστήμης. Η παρούσα εισήγηση προβάλλει την ανάγκη επαναξιολόγησης του ρόλου της γλώσσας στο σύγχρονο διεπιστημονικό πεδίο, αναδεικνύοντας συγχρόνως και μια «ποιητική» διάσταση της φιλοσοφικής σκέψης, ως τρόπο διαμόρφωσης και αποκάλυψης του νοήματος.

Δημήτριος Σαλαμπάσης
Emerging Technologies and FinTech, School of Business, Law
and Entrepreneurship, Swinburne University of Technology
From diaspora to digital ecosystems: Fin tech, digital identity
and Greek culture in the Metaverse Era.

The convergence of FinTech, platform economies and immersive digital environments is transforming how diaspora communities sustain cultural identity and linguistic continuity. For the Greek diaspora, these developments create new forms of

connection that extend beyond geography into digitally mediated ecosystems. This presentation introduces the concept of “diaspora digital ecosystems,” where financial infrastructures, digital identity and cultural expression intersect. It argues that FinTech - through digital payments, remittances and tokenisation - acts as a foundational layer enabling new models of community cohesion and participation. The presentation further explores the role of the metaverse as an emerging space for immersive cultural engagement, alongside digital assets (e.g. NFTs) as mechanisms for preserving and transmitting Greek heritage. By integrating insights from FinTech and digital media studies, the presentation proposes a framework for understanding how economic technologies reshape identity and language sustainability. The presentation concludes by highlighting strategic opportunities for strengthening Greek language and identity in the digital age.

Χρύσα Σάμου

EPT3

Ένωση Συντακτών Ημερησίων

Εφημερίδων Μακεδονίας Θράκης (ΕΣΗΕΜΘ)

Τα μέσα από...μέσα: Η ΔΙΑΣΠΟΡΑ της EPT3 δίπλα στον απανταχού Ελληνισμό.

20 και πλέον έτη, 90 και πλέον αποστολές στον Ελληνισμό τις Κοινότητες πανηπειρωτικά! Το βλέμμα της η EPT3 αγιάλασε και εξακολούθει να το πράττει, μέσα απ' την μοναδική ομογενειακή εκπομπή ΔΙΑΣΠΟΡΑ, χιλιάδες ομογενειακές οργανώσεις, φορείς, ιδρύματα, ενώσεις, Εθνικοτοπικούς Συλλόγους, Ομοσπονδίες, Έδρες Ελληνικών Σπουδών, ομογενειακό Τύπο, Σχολεία και Εκκλησίες του Ελληνισμού, αποτυπώνοντας τις δράσεις και τα έργα τους (ειθέςεις, φεστιβάλ, εκδηλώσεις, παρελάσεις, απαντήματα κτλ), αναδεικνύοντας το χθες και το σύγχρονο γίνεσθαι, τα προβλήματα και τις προβληματικές τους, την δυναμική των απανταχού συνΕλλήνων που από διαφορετικά μετερίζια, και ειδικά ποιοτικά χαρακτηριστικά μετανάστευσης, σε διαφορετικούς χρονοχώρους, πήραν τον δρόμο της μεγάλης φυγής, είτε ως μετανάστες στις... «φάμπρικες της Γερμανίας και του Βελγίου τις στοές», είτε ως «πολίτες του κόσμου», και εργασιακοί «νομάδες» ελέω διαφόρων κρίσεων, σε παγκόσμια και εγχώρια βάση.

Μεταξύ άλλων, απ' την μακρινή Ζιμπάμπουε, το Γιοχάνεσμπουργκ, την Τανζανία και την Ιορδανία, το Μεξικό, την Αργεντινή, την Ουκρανία, τη Νέα Υόρκη, την Μελβούρνη και την Αδελαΐδα, την Ρουμανία, την Βουλγαρία, την Τσεχία, την Πολωνία, την Αλβανία την Δανία, την Σουηδία, την Αυστρία, τη Γαλλία, το Βέλγιο, την Ιταλία, την Ολλανδία, την Αγγλία και φυσικά την Γερμανία, οι Οδύσσειες ποικίλες, αλλά το success story, τα επιτεύγματα κι η λατρεία για τα πάτρια μνημειώδη.

«Στάθμιες» επίσης, με ειδικά αφιερώματα και στις αλησμόνητες πατρίδες: Πόντος, Καππαδοκία, Κωνσταντινούπολη, Μικρασιατικά Παράλια, Μαύρη Θάλασσα, με σειρά επετειακών σειρών, που έφεραν στο φως της δημοσιότητας ιστορικές καταγραφές και μαρτυρίες, ντοκουμέντα και αλήθειες αιώνων.

Στην ομιλία της δημοσιογράφου Χρύσας Σάμου, που φέρει την υπογραφή της «Διασποράς», ούσα η αρχισυντάκτρια και παρουσιάστρια της όλα τα παραπάνω έτη, θα μάθουμε τον συνεκτικό κρίκο όλων των παραπάνω, θα βιώσουμε μέσα απ' τις «εμπειρίες ζωής» όλες τις καταγραφές της, και θα γνωρίσουμε προσωπικότητες του Ελληνισμού που διέγραψαν την δική τους πορεία στον χρονοχώρο κατακτώντας κορυφές.

Γεωργία Σκιαδά

Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων

Η ελληνική γλώσσα στην Αυστραλία: Όψεις μιας γλωσσικής πραγματικότητας.

Η παρούσα εισήγηση πραγματεύεται την ελληνική γλώσσα στην Αυστραλία, αναδεικνύοντας βασικές όψεις της γλωσσικής πραγματικότητας, με έμφαση στη διγλωσσία, τη γλωσσική επαφή και τη σχέση γλώσσας-ταυτότητας. Η ελληνική γλώσσα στην Αυστραλία αποτελεί χαρακτηριστικό παράδειγμα γλωσσικής ποικιλίας, που διαμορφώνεται μέσα από την επαφή με την αγγλική. Σε γλωσσικό επίπεδο, η διγλωσσία εκδηλώνεται μέσω φαινομένων, όπως ο δανεισμός, η εναλλαγή ελληνικών και αγγλικών και οι μεταβολές στη δομή της γλώσσας. Κοινωνικά, η αξιοποίηση της ελληνικής διαφοροποιείται από γενιά σε γενιά, με τις νεότερες γενιές να υιοθετούν πιο ευέλικτες γλωσσικές πρακτικές. Παράλληλα, η γλώσσα λειτουργεί ως βασικό στοιχείο ταυτότητας και πολιτισμικής συνέχειας της Ελληνοαυστραλιανής κοινότητας. Παρά την επικράτηση της αγγλικής, η ελληνική γλώσσα διατηρείται μέσω της οικογένειας, της εκπαίδευσης και των κοινοτικών θεσμών, προβάλλοντας την πολυδιάστατη φύση της στη διασπορά.

Πάνος Σόμπολος

**Ένωση Συντακτών Ημερησίων Εφημερίδων Αθηνών
(ΕΣΗΕΑ)**

Ομογενειακά μέσα ενημέρωσης:

Η ύπαρξή τους, η προσφορά τους και η χρησιμότητά τους.

Τεράστια είναι η προσφορά των ομογενειακών Μέσων Ενημέρωσης στην ομογένεια, στην πατρίδα μας την Ελλάδα, αλλά και στο κοινωνικό σύνολο γενικότερα. Παλαιότερα οι εφημερίδες και τα περιοδικά, στη συνέχεια το ραδιόφωνο και η τηλεόραση και τελευταία το διαδίκτυο, κρατούν τη συνοχή, το δέσιμο και την επαφή μεταξύ των ομογενών όλων των ηλικιών και κοινωνικών τάξεων, σ όποια χώρα της υφής και αν βρίσκονται και διαβιούν. Είναι ο συνδετικός κρίκος που τους κρατάει συμπυκνωμένους και αγαπημένους.

Τα Μέσα Ενημέρωσης είναι αυτά που ενημερώνουν σε εικοσιτετράωρη βάση τους ομογενείς για τα όσα συμβαίνουν στη χώρα που διαβιούν, για τα όσα συμβαίνουν στην Ελλάδα, ενώ παράλληλα αναδεικνύουν τα όποια προβλήματα αντιμετωπίζουν και συμβάλλουν με κάθε τρόπο στην επίλυσή τους. Παράλληλα είναι αυτά που προάγουν τον Ελληνικό πολιτισμό και την κουλτούρα μας, προβάλλουν και συντηρούν τα ήθη και έθιμα που υπάρχουν σε κάθε περιοχή της πατρίδας μας και οπωσδήποτε συμβάλλουν στη διατήρηση και διάδοση του αρχαίου πνεύματος των προγόνων μας.

Φυσικά δεν θα πρέπει να ξεχνάμε και τον σημαντικότερο ρόλο που παίζει η Εκκλησία στους ομογενείς μας. Είναι ιδιαίτερα μεγάλη η προσφορά και η βοήθειά της.

Ολοκληρώνοντας θα ήθελα να επισημάνω ότι η πρωτοβουλία του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων και της Κοσμήτορος Νικολέττας Τσιτσανουδη Μαλλίδη για τη διοργάνωση αυτών των εκδηλώσεων φέτος στη Βοστώνη, είναι κάτι που γίνεται για πρώτη φορά και είναι ιδιαίτερα χρήσιμη στους ομογενείς μας και στα Μέσα Ενημέρωσης της διασποράς. Μακάρι να μιμηθούν το πανεπιστήμιο Ιωαννίνων κι άλλα πανεπιστήμια, ιδρύματα και διάφοροι οργανισμοί.

Στέλλα Σορώτου

Εκπαιδευτικός, εικαστικός, συγγραφέας

*Η διαχρονική και διαπολιτισμική επίδραση της μυθολογίας
στη διάδοση και διδασκαλία της ελληνικής γλώσσας.*

Η διδακτική μεθοδολογία της ελληνικής γλώσσας, ως δεύτερης ή ξένης γλώσσας διαμέσου της Μυθολογίας και η ανάδειξη της διαχρονικής και διαπολιτισμικής επίδρασης της αποτελούν το αντικείμενο της εισήγησής μας. Η πολυπλοκότητα της διαπολιτισμικής αγωγής στη σύγχρονη εκπαίδευση και η παιδαγωγική αξία της τέχνης του μύθου αναδεικνύουν την αναγκαιότητα νέων μαθησιακών μεθόδων διδασκαλίας και επικοινωνίας. Η εκμάθηση της

ελληνικής γλώσσας δεν είναι μια απλή κατοχή νέων πληροφοριών και γνώσης, αλλά αναντίρρηση κάτι πιο σύνθετο, είναι ένα κοινωνικό και ψυχολογικό φαινόμενο, γιατί συνεπάγεται και την προσέγγιση του ίδιου του ελληνικού λαού ιστορικά και πολιτισμικά και όχι μόνον γραμματολογικά και φωνολογικά. Η εντύπωση μας σε διγλώσσα προγράμματα για την εκμάθηση της Ελληνικής γλώσσας ως δεύτερης ή ξένης γλώσσας, μας οδήγησε στο συμπέρασμα ότι μπορεί να διδαχθεί δημιουργικά μέσα από τις ποικίλες μορφές της Μυθολογίας διαδίδοντάς την και σε διαφορετικές εθνικότητες!

Δέσποινα Στεφάνου

Université de Montpellier Paul-Valéry

Ερευνητικό εργαστήριο ReSO

Διδάσκοντας γλώσσες με υβριδισμό : Αντίκτυπος και αλληλεπιδράσεις στις δυναμικές γλώσσας-πολιτισμού.

Η εκμάθηση μιας γλώσσας (Γ1, Γ2, ΓΠΚ) στην ολότητά της αποτελεί μια πολυδιάστατη διαδικασία, καθώς προϋποθέτει την ανάπτυξη και τη συνδυαστική χρήση πολλαπλών δεξιοτήτων. Σύμφωνα με τον Συμπληρωματικό Τόμο (2018 ; 2021) του Κοινού Ευρωπαϊκού Πλαισίου Αναφοράς για τις Γλώσσες (CECR), οι βασικές γλωσσικές δραστηριότητες περιλαμβάνουν την κατανόηση και την παραγωγή γραπτού και προφορικού λόγου, καθώς και τη διαμεσολάβηση. Φυσικά, η διαδικασία εκμάθησης ποικίλει και επηρεάζεται από παράγοντες όπως το μαθησιακό περιβάλλον, η έκθεση στη γλώσσα, οι στόχοι μάθησης και οι διδακτικές μέθοδοι, ενώ περιλαμβάνει την ανάπτυξη γλωσσικών, κοινωνιογλωσσολογικών και πραγματολογικών δεξιοτήτων. Παράλληλα, έρευνες για το νοητικό λεξικό δείχνουν διαφοροποιήσεις στη λεξιλογική επεξεργασία μεταξύ ομιλητών πρώτης και δεύτερης γλώσσας. Στο πλαίσιο των ψηφιακών ανθρωπιστικών επιστημών, η υβριδική μάθηση, που συνδυάζει διαζώσης και εξ αποστάσεως εκπαίδευση, συμβάλλει στην ανάπτυξη καινοτόμων διδακτικών προσεγγίσεων και στη διαμόρφωση μαθησιακών εμπειριών που ενσωματώνουν τόσο γλωσσικά όσο και πολιτισμικά στοιχεία τα οποία αλληλοσυμπληρώνονται και αλληλοεπιδρούν.

Παναγιώτης Τζόκας

Ελληνική Ραδιοφωνία Τηλεόραση (ΕΡΤ)

Περιφερειακός Σταθμός Ιωαννίνων

Εθνογραφία, διασπορά και διατήρηση της Ελληνικής γλώσσας

Η διατήρηση και η αναδιάρθρωση της εθνογραφικής παράδοσης στην ομογένεια.

Η εθνογραφία αποτελεί τη ζωντανή σπουδή των ανθρωπίνων κοινοτήτων και των συμβόλων που νοηματοδοτούν την ύπαρξή τους. Στις ελληνόφωνες εστίες της διασποράς, η εθνογραφική παράδοση λειτουργεί ως ένα δυναμικό πεδίο όπου τα ήθη, τα έθιμα, τα δρώμενα και οι τελετουργίες στοχεύουν στην εκτόνωση του συναισθήματος και τη σύνδεση των ψυχών μέσα από κοινά βιώματα και αντιλήψεις.

Καθοριστικό ρόλο σε αυτό διαδραματίζουν οι εθνοτοπικοί και πολιτιστικοί σύλλογοι, οι οποίοι αναπλάθουν και διαμορφώνουν την παράδοση, διαχειρίζονται την πολιτιστική κληρονομιά και καλλιεργούν τον λαϊκό πολιτισμό, συμβάλλοντας τοιούτοτρόπως στη συνειδητοποίηση της ταυτότητας και στη διατήρηση των εθνοπολιτιστικών χαρακτηριστικών. Βεβαίως, η ελληνική γλώσσα αποτελεί τον θεμέλιο λίθο αυτής της πολιτισμικής μετάγχισης.

Κεντρικό πυλώνα αυτής της δυναμικής αποτελεί η ΕΡΤ, η οποία σφυρηλατεί έναν ακατάλυτο συνδετικό κρίκο όχι μόνο με τη μητέρα πατρίδα, αλλά και μεταξύ των σποραδικών κοινοτήτων, καταγράφοντας ενεργά τις παραδόσεις και την πνευματική παρακαταθήκη των Ελλήνων. Γιατί Ελλάδα είναι η γλώσσα και οι άνθρωποι της, απανταχού.

Παρασκευή Τριφύλλη

Πανεπιστήμιο Σίδνεϊ

*Η ελληνομάθεια από την οπτική της κοινωνικής και συναισθηματικής ευεξίας:
Προβληματισμοί και προοπτικές.*

Τα γνωστικά οφέλη της γλωσσομάθειας έχουν ευρέως μελετηθεί, ενώ η μελέτη των συναισθηματικών, κοινωνικών και πνευματικών πτυχών της γλωσσομάθειας παραμένει ένα ερευνητικό πεδίο υπό εξερεύνηση. Η παρούσα εισήγηση προσεγγίζει τη γλωσσομάθεια από μια κοινωνικοπολιτισμική, οικολογική και φαινομενολογική θεωρητική σκοπιά, όπου η εκμάθηση και η χρήση της γλώσσας λαμβάνει χώρα σε ένα οικουσύστημα σχέσεων και αλληλεπιδράσεων. Η γλώσσα δεν είναι απλά ένα μέσο επικοινωνίας αλλά πρωτίστως μια μορφή συμβολικής δύναμης η οποία καθορίζει το πλαίσιο εντός του οποίου το άτομο διαμορφώνει την ταυτότητά του, την αίσθηση του εαυτού του, καθώς και τον τρόπο με τον οποίο αντιλαμβάνεται και σχετίζεται με τον άλλο και τον κόσμο. Η παρούσα εισήγηση εξερευνά το ζήτημα της σχέσης ανάμεσα στην ελληνομάθεια και στην κοινωνικο-συναισθηματική ευεξία μέσα από παραδείγματα εκμάθησης και χρήσης της ελληνικής γλώσσας στη 2η και 3η γενιά Ελληνοαυστραλών στη Νέα Νότια Ουαλία.

Αδαμαντία Τσερεντζούλια

Εκπαιδευτικός, Υπουργείο Παιδείας ΝΝΟ

*Η διδασκαλία της ελληνικής γλώσσας και του πολιτισμού σε πολυπολιτισμικό περιβάλλον:
Η εμπειρία των σχολείων της Αυστραλίας.*

Η εισήγηση παρουσιάζει την εμπειρία της διδασκαλίας της ελληνικής γλώσσας και του πολιτισμού σε πολυπολιτισμικά σχολεία της Αυστραλίας, μέσα από αυθεντικές εμπειρίες τάξης. Σε ένα περιβάλλον όπου οι περισσότεροι μαθητές δεν έχουν ελληνική καταγωγή, η ελληνική δεν διδάσκεται ως γλώσσα «κληρονομιάς», αλλά ως γλώσσα σχέσης, πολιτισμού και παγκόσμιας παιδείας. Μέσα από βιωματικές δραστηριότητες, συγκινησιακές στιγμές και διαθεματικά πρότζεκτ, οι μαθητές συνδέουν την ελληνική με την προσωπική τους ταυτότητα, τη γλωσσική ποικιλία της τάξης και τη διεθνή πολιτισμική κληρονομιά. Παραδείγματα από τη σχολική πράξη δείχνουν πώς η γλώσσα γίνεται γέφυρα ανάμεσα σε οικογένειες, γλώσσες και πολιτισμούς, ενισχύοντας τη συμπερίληψη και τη διαπολιτισμική συνείδηση. Η εμπειρία αυτή αναδεικνύει μια σύγχρονη προοπτική: η ελληνική μπορεί να λειτουργήσει όχι μόνο ως μέσο διατήρησης της ταυτότητας των ελληνοπαίδων, αλλά και ως παγκόσμια πολιτισμική γλώσσα, που εμπνέει μαθητές κάθε καταγωγής να ανακαλύψουν τη σημασία της γλώσσας, της ιστορίας και των αξιών.

Γεώργιος Τσοποτός

Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης

Ταξιδεύοντας το Πήλιο στην Αυστραλία.

Οι νεοελληνικές διάλεκτοι αποτελούν ζωντανή όψη της ελληνικής γλώσσας και σε αντίθεση με την πρόβλεψη του Browning (1991:179) ότι θα έχουν εξαφανιστεί μέχρι το τέλος του 20ού αιώνα, συνεχίζουν να χρησιμοποιούνται από μια μερίδα ομιλητών/-τριών. Στην παρούσα εργασία, στόχος είναι να παρουσιαστούν, έστω αδρομερώς, τα βασικά χαρακτηριστικά του Πηλιορείτικου ιδιώματος σε τέσσερα επίπεδα ανάλυσης (Φωνολογία/Φωνητική, Μορφολογία, Σύνταξη και Λεξιλόγιο). Το υλικό που θα παρουσιαστεί είναι αποτέλεσμα επιτόπιων συνεντεύξεων που διεξήχθησαν στα διάφορα χωριά του Πηλίου, με ανθρώπους όλων σχεδόν των ηλικιακών ομάδων που χρησιμοποιούν το ιδίωμα, τοπικά και μη, για να επικοινωνήσουν στην καθημερινότητά τους. Αν και στην καθημερινότητα οι διαλεκτικοί τύποι εναλλάσσονται με τους αντίστοιχους της Κοινής, το Ιδίωμα είναι ακόμα ορατό στα χείλη των ομιλητών/-τριών.

Γεώργιος Φραζής
Πανεπιστήμιο Charles Darwin

Η ελληνομάθεια στη Βόρεια Επικράτεια:

Η περίπτωση του Προγράμματος Ελληνικών Σπουδών στο Πανεπιστήμιο του Charles Darwin.

Ανάμεσα στα Προγράμματα και τα Τμήματα Ελληνικών Σπουδών στα τριτοβάθμια εκπαιδευτικά ιδρύματα της Αυστραλίας, η περίπτωση του Πανεπιστημίου Charles Darwin αξίζει ιδιαίτερης μνείας και προσοχής, καθότι αν και έχει πολυετή διαδρομή και σημαντικές περγαμηνές να παρουσιάσει παραμένει εν πολλοίς παραγνωρισμένη ή και άγνωστη - ακόμα και στους καθ' ύλην αρμοδίους. Η παρουσίασή μου θα εστιάσει στην ιστορική διαδρομή του εν λόγω Προγράμματος, το αποτύπωμα που έχει δημιουργήσει στην ευρύτερη κοινωνία της Βόρειας Επικράτειας, καθώς και στον εν γένει εξωστρεφή και διεθνοποιημένο προσανατολισμό του, ιδιαίτερα μέσα από τις συνέργειες που διατηρεί σχεδόν για είκοσι χρόνια με πανεπιστήμια της Ελλάδας.

Χριστόφορος Χαραλαμπάκης
Ακαδημία Αθηνών

Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών

Λεξικογραφία και διδακτική της νεοελληνικής γλώσσας. Η αυστραλιανή εμπειρία.

Κεντρικό θέμα της εισήγησης είναι η αποτελεσματικότερη διδασκαλία της Νεοελληνικής ως φυσικής, δεύτερης και ξένης γλώσσας με βάση τα πορίσματα της σύγχρονης λεξικογραφίας, όπως αποτυπώνονται στο Χρηστικό Λεξικό της Νεοελληνικής Γλώσσας της Ακαδημίας Αθηνών το οποίο παρουσιάζει δεκαεπτά καινοτομίες, όπως: Καθιέρωση διπλής ορθογραφίας για ορισμένες λέξεις, αποτύπωση της πραγματικής χρήσης της γλώσσας (λήμμα ρέει και όχι ρέω, ζυμαρικά και όχι ζυμαρικό), αναλυτική παρουσίαση των συνδυαστικών δυνατοτήτων των λέξεων, ακριβής υφολογικός προσδιορισμός λέξεων και εκφράσεων. Σε νέα βάση τίθεται η έννοια του «σωτού» και του «λάθους» στη γλώσσα καθώς αναπαράγονται κανόνες που έρχονται σε πλήρη αντίθεση με την πραγματική χρήση της γλώσσας.

Στο δεύτερο μέρος της εισήγησης ο εισηγητής εκθέτει τις εμπειρίες του από τις τρεις επισκέψεις του στην Αυστραλία κατά το χρονικό διάστημα των τελευταίων σαράντα χρόνων, επικεντρώνοντας το ενδιαφέρον του στις σημερινές προκλήσεις για τη διατήρηση της γλώσσας ως φορέα ταυτότητας και πολιτισμού σε μια Ήπειρο που έδειξε στην πράξη εδώ και πολλές δεκαετίες τι σημαίνει όχι ανοχή, αλλά κατανόηση και ενθάρρυνση του πολυπολιτισμού και της πολυγλωσσίας. Ιδιαίτερη αναφορά γίνεται στο έργο και την προσωπικότητα του Γιώργου Καναράκη (1936-2025), καθηγητή του Πανεπιστημίου Charles Sturt, ιδίως σε ό,τι αφορά τα διδάγματα που απορρέουν από το μνημειώδες έργο του *The Legacy of the Greek Language* (2017).

Μαριέλα Χρυσστομίδου

Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών

Ρίζες στο Αιγαίο, παρουσία στην Αφρική: Σύγχρονες όψεις του ελληνικού διαπορικού πολιτισμού.

Η παρούσα εισήγηση διερευνά τον ρόλο και τη σύγχρονη δυναμική της ελληνικής διασποράς στην Τανζανία, εστιάζοντας στη λειτουργία της ελληνικής κοινότητας ως φορέα διατήρησης της γλωσσικής, πολιτισμικής και ιστορικής συνέχειας του ελληνισμού στην Ανατολική Αφρική. Μέσα από ποιοτική έρευνα πεδίου και ημιδομημένες συνεντεύξεις με μέλη της κοινότητας – επιχειρηματίες, εκπαιδευτικούς, κληρικούς και θεσμικούς εκπροσώπους – επιχειρείται μια χαρτογράφηση της σύγχρονης ελληνικής παρουσίας στην περιοχή. Η μελέτη αναδεικνύει τη

συμβολή της κοινότητας στην τοπική κοινωνική και οικονομική ζωή, ενώ παράλληλα εξετάζει τις προκλήσεις που σχετίζονται με τη διατήρηση της ελληνικής γλώσσας, της πολιτιστικής ταυτότητας και της συλλογικής μνήμης σε ένα πολυπολιτισμικό και διαρκώς μεταβαλλόμενο περιβάλλον. Παράλληλα, διερευνώνται οι προοπτικές ενίσχυσης των δεσμών μεταξύ μητροπολιτικού κέντρου και διασποράς, καθώς και οι δυνατότητες ανάπτυξης νέων δικτύων πολιτισμικής και εκπαιδευτικής συνεργασίας. Η εισήγηση φιλοδοξεί να συμβάλει στον ευρύτερο επιστημονικό διάλογο για τη σημασία των μικρών κοινοτήτων της ελληνικής διασποράς στη διατήρηση και ανανέωση της ελληνικής πολιτισμικής παρουσίας παγκοσμίως.